Eelerwoude

Natuurnetwerk Nederland

Herontwikkeling Paleis Soestdijk

Opdrachtgever:
MeyerBergman Erfgoed Made by Holland B.V.
B. van den Berg
Amsterdamsestraatweg 1
3744 AA Baarn

Opdrachtnemer:
Eelerwoude
Onze vestigingen
088-1471100
info@eelerwoude.nl
www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer:	201234
Datum:	07-06-2021
Projectleider:	Patrick de Groot
Opgesteld:	Michiel van Amersfoort
Gecontroleerd:	Maaike Leenen
Status:	Definitief
Versie:	1

© 2021 Eelerwoude

Dit rapport is enkelzijdig opgemaakt.

Eelerwoude werkt

met passie aan een mooi

en groen Nederland

Inhoudsopgave

1 Inleiding 5
1.1 Een nieuwe bestemming voor Paleis Soestdijk 5
1.1 Waarom een NNN-rapport? 6
1.2 Overdracht dossier natuur 6
1.3 Leeswijzer 7
2 Juridisch kader 8
2.1 Doel NNN is vergroten en verbinden natuur 8
2.2 Juridische basis voor NNN-toets 8
2.2.1 Interim Omgevingsverordening 8
2.3 Meerwaarde voor het NNN 9
2.3.1 Wezenlijke kenmerken en waarden 10
2.3.2 Oppervlakte 11
2.3.3 Samenhang 11
3 Visie op de ontwikkeling 12
3.1 Inleiding 12
3.2 Visievorming van landelijk naar regionaal 12
3.2.1 Landelijke visie 12
3.2.2 Provinciale visie 13
3.2.3 Regionale visie 13
3.2.4 Kern landelijke, provinciale en regionale visie 14
3.3 Natuurvisie Paleis Soestdijk 14
3.3.1 De natuurvisie op hoofdlijnen 14
3.3.2 Meerwaarde voor het Natuurnetwerk 16
4 Huidige situatie en ontwikkeling 17
4.1 Het plangebied 17
4.1.1 Paleis Soestdijk en de ontsluiting 17
4.1.2 Tuin- en parkaanleg Zocher 18
4.1.3 Paleistuin 20
4.1.4 Alexanderkwartier 24
4.1.5 Scoutingterrein 27
4.1.6 Anna Amaliaoord 27
4.1.7 Parkeerterrein De Dries 28
4.1.8 Parade 29

4.1.9 Kwekerij 32
4.1.10 Emmapark en sportpaviljoen 33
4.1.11 Paleisbos 34
4.1.12 Aangrenzende gebieden 36
4.1.13 Evenementen 36
5 Meerwaarde voor NNN 40
5.1 Wijze van beoordelen effect op NNN 40
5.2 Wezenlijke kenmerken en waarden 40
5.2.1 Bestaande en potentiële waarden 40
5.2.2 Robuustheid en aaneengeslotenheid van het NNN 44
5.2.3 Aanwezigheid bijzondere soorten 45
5.2.4 Verbindingsfunctie van het gebied voor soorten en ecosystemen 50
5.3 Oppervlakte NNN 52
5.4 Samenhang 55
6 Conclusie 57
6.1 Realisatie meerwaarde 57
6.1.1 Te nemen maatregelen 58
6.2 Borgen van maatregelen 61
Literatuurlijst 62
Bijlagen 63

1 Inleiding

1.1 Een nieuwe bestemming voor Paleis Soestdijk

Soestdijk werd in de 17e eeuw als buitenplaats gesticht. Sindsdien heeft het verschillende bewoners en functies gehad. Vanaf 1937 tot 2004 is het Paleis permanent bewoond geweest door de koninklijke familie. In 1971 is het rijk eigenaar geworden van het Landgoed. In 2017 heeft het rijk het landgoed verkocht aan MeyerBergman Erfgoed Groep. De MeyerBergman Erfgoed Groep gebruikt het Paleis als museum, kantoor en tentoonstellingsruimte. Ook worden er evenementen en bijeenkomsten gehouden.

MeyerBergman heeft het voornemen om met het concept Made by Holland voor Paleis Soestdijk een duurzame toekomst mogelijk te maken. Hiervoor zijn onder andere renovatie van het Paleis, woningbouw en aanpassingen van het gebruik noodzakelijk. Om deze transformatie mogelijk te maken is een wijziging van het bestemmingsplan voorzien.

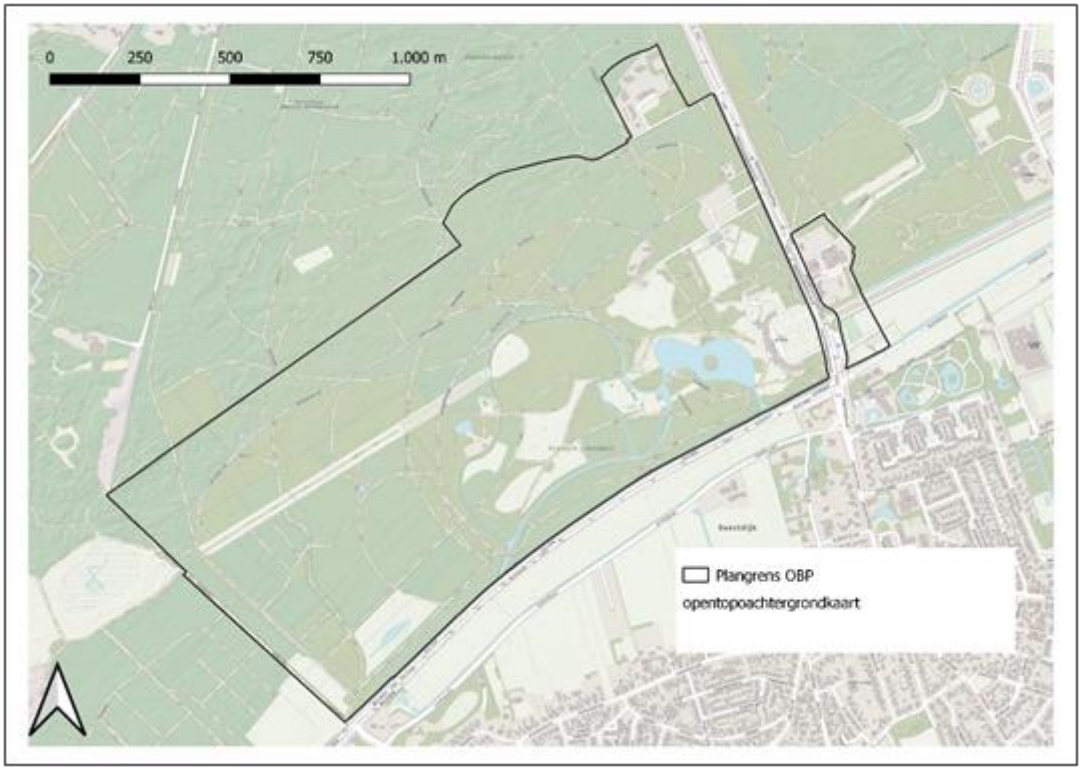

Figuur 1 Plangrens Ontwerp Bestemmingsplan

Het grootste deel van Landgoed Paleis Soestdijk bevindt zich binnen de contouren van Natuurnetwerk Nederland (hierna te noemen: NNN). Een klein deel is gesitueerd binnen de Groene Contour. Voor de gronden in de groene contour geldt dat deze van belang worden geacht in het functioneren van het NNN, maar er nog geen mogelijkheid is ze onder het NNN te brengen. In figuur 2 is de begrenzing van het plangebied getoond ten opzichte van de NNN en Groene Contour.

Het plangebied ligt in een oosthoek van een aaneengesloten NNN-gebied, waar de natuur grenst aan de bebouwde kommen van Baarn en Soest. Het maakt onderdeel uit van een groot aaneengesloten NNN-gebied bestaande uit de bossen van Baarn, naar Lage Vuursche tot aan Hilversum. Naar het zuiden en westen liggen diverse bos- en heidegebieden, met een aansluiting op de Utrechtse Heuvelrug. De gebieden worden doorsneden door lokale en regionale wegen.

Het plangebied heeft nu al een waardevolle betekenis voor de natuur, maar heeft nog veel mogelijkheden om de natuur te versterken. Het terrein van Landgoed Paleis Soestdijk bestaat voornamelijk uit bos en park (gemengd bos, gemengd loof- of naaldhout en monoculturen van naaldhout, beuk of eik) met enkele open gebieden. Binnen deze percelen zijn diverse lanen aanwezig, waarlangs in veel gevallen laanbeplanting is toegepast in de vorm van beuk, eik en in een enkel geval linde. Op de open plekken zijn graslanden aanwezig, die op sommige locaties verruigd zijn. Daarnaast zijn er nog enkele poelen en watergangen aanwezig.

Figuur 2: Ligging van Paleis Soestdijk in het Natuurnetwerk Nederland (donkergroen) en Groene Contour (lichtgroen)

1.1 Waarom een NNN-rapport?

Omdat het plangebied onderdeel uitmaakt van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) mogen de ontwikkelingen geen invloed hebben op het natuurnetwerk. Het doel van deze rapportage is inzichtelijk maken op welke manier de wijzigingen in het bestemmingsplan effect hebben op de kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het NNN. Gelet op de Interim Omgevingsverordening zal deze toets moeten aantonen dat de totale ontwikkeling een meerwaarde oplevert voor de natuur. Voor een nadere toelichting op de randvoorwaarden vanuit de verordening wordt verwezen naar hoofdstuk 2.

1.2 Overdracht dossier natuur

Vanaf medio 2018 zijn adviseurs vanuit Aveco de Bondt en Arcadis betrokken geweest bij zowel het soortgericht onderzoek als deze (separate) toetsing in het kader van het Natuurnetwerk Nederland. Per oktober 2020 is het dossier natuur overgenomen door Eelerwoude. Eelerwoude werkte al aan een beheer- en inrichtingsplan waarin het borgen van natuurwaarden centraal staat. Derhalve is in oktober 2020 besloten om voor het ontwerp bestemmingsplan de toets aan Natuurwaarden (Soorten en NNN) door Eelerwoude te laten afronden. Eelerwoude borduurt voort op de verzamelde informatie en opgestelde teksten van Aveco de Bondt en Arcadis.

Er is door Aveco / Arcadis toestemming verleend de reeds opgestelde stukken en onderzoeksgegevens te gebruiken.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 van dit rapport wordt het juridisch kader toegelicht. Beschreven is wat de juridische basis is voor het onderliggende rapport, welke rol de interim omgevingsverordening speelt, wat de inhoud van de meerwaardebenadering is hoe de meerwaarde beoordeeld wordt.

In hoofdstuk 3 wordt toegelicht wat de visie op natuur is. De natuurvisie bestaat uit de ambities voor het plangebied met als doel de natuurwaarden te verbeteren.

In hoofdstuk 4 wordt het plangebied toegelicht en worden de beoogde ontwikkelingen beschreven.

Hoofdstuk 5 beschrijft hoe meerwaarde wordt gerealiseerd. In dit hoofdstuk wordt beschreven welke aantasting overblijft na het optimaliseren van het plan voor natuurwaarden door in te gaan op de huidige waarde van het NNN en op welke manier deze worden aangetast en versterkt. Om een totaalbeeld te geven wordt gekeken naar de wezenlijke waarden en kenmerken (bestaande en potentiële waarden, robuustheid en aaneengeslotenheid, bijzondere soorten, verbindingsfunctie), oppervlakte en samenhang.

Hoofdstuk 6 is concluderend en beschrijft de wijze van borging van alle maatregelen.

2 Juridisch kader

2.1 Doel NNN is vergroten en verbinden natuur

Het NNN bestaat uit verbindingszones en beschermde reservaten en Natura 2000-gebieden. Het doel van het NNN is het vergroten en verbinden van natuurgebieden. Door deze verbindingen vindt uitwisseling plaats van planten en dieren tussen gebieden. In Figuur 2 is de ligging van het plangebied weergegeven ten opzichte van de begrenzing van het NNN zoals vastgelegd in de Interim Omgevingsverordening (Provincie Utrecht, 2021).

Voor de delen van het plangebied die binnen het NNN liggen, gelden de regels uit artikel 6.2 van de Interim Omgevingsverordening. Dit artikel stelt dat een bestemmingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen het Natuurnetwerk Nederland bestemmingen en regels bevat die strekken tot de instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de kwaliteit, de wezenlijke kenmerken en waarden en de samenhang van het natuurnetwerk. In de volgende paragrafen volgt het juridisch kader voor het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het juridisch kader bepaalt de manier waarop de toets plaats moet vinden.

2.2 Juridische basis voor NNN-toets

Het NNN is begrensd en planologisch vastgelegd. Het beschermingsregime is onder de Wet ruimtelijke ordening vastgelegd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) en werkt via provinciale verordeningen door in gemeentelijke bestemmingsplannen. Met de komst van de Omgevingswet wordt het Besluit Kwaliteit Leefomgeving (Bkl) van toepassing.

In het Besluit Kwaliteit leefomgeving wordt benoemd dat provincies in de omgevingsverordening regels stellen over de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN. Daarbij moeten de regels in ieder geval ervoor zorgen dat de kwaliteit en oppervlakte niet achteruitgaan en de samenhang tussen de gebieden wordt behouden.

De provincie Utrecht heeft met het vaststellen van de Interim Omgevingsverordening (IOV) voorgesorteerd op het in werking treden van deze Wet en daarmee op het Bkl.

2.2.1 Interim Omgevingsverordening

Onder zeer strikte voorwaarden kunnen nieuwe bestemmingen worden toegestaan die ontwikkelingen behelzen die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de wezenlijke kenmerken en waarden, oppervlakte en samenhang van het NNN. Artikel 6.3. van de Interim Omgevingsverordening (hoofdstuk 6.1) geeft richting aan de wijze waarop met ontwikkelingen dient te worden omgegaan.

In het eerste lid van dit artikel worden de mogelijke uitzonderingen benoemd. De in het nieuwe bestemmingsplan voorgenomen ontwikkelingen kunnen in het geval van Paleis Soestdijk niet gezien worden als ontwikkelingen die vallen onder artikel 6.3.1 lid “a. Ruimtelijke ontwikkelingen vanwege een groot openbaar belang” of lid “c. Ruimtelijke ontwikkelingen die beperkt worden gewijzigd of toegevoegd”.

In het geval van Paleis Soestdijk is de situatie van toepassing die beschreven wordt onder artikel 6.3.1 ild b: *ruimtelijke ontwikkelingen die leiden tot aantasting worden gecompenseerd binnen een met die ruimtelijke ontwikkeling samenhangend gebied en met dusdanige activiteiten dat de uitvoering van die activiteiten gezamenlijk binnen 10 jaar resulteert in een duidelijk aantoonbare meerwaarde voor het natuurnetwerk Nederland voor wat betreft kwaliteit, oppervlakte en samenhang*

In lid 3 wordt expliciet benoemd dat aantasting slechts mogelijk is wanneer deze wordt beperkt en tijdig wordt gecompenseerd. Er wordt daarom beoordeeld welk effect het bestemmingsplan heeft op de aantasting van het Natuurnetwerk Nederland. De ontwikkelingen die vervolgens leiden tot aantasting moeten gecompenseerd worden binnen een met de ruimtelijke ontwikkeling samenhangend gebied en leiden tot een duidelijk aantoonbare meerwaarde. Voor wat betreft de oppervlakte geeft de verordening duidelijk aan op welke manier compensatie moet plaats vinden (artikel 6.5 Interim omgevingsverordening). De meerwaarde die gerealiseerd moet worden is nader omschreven in de toelichting bij artikel 6.3.

Artikel 6.3 Instructieregel geen aantasting natuurnetwerk Nederland

1. Een bestemmingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen het Natuurnetwerk Nederland bevat geen nieuwe bestemmingen en regels die ruimtelijke ontwikkelingen toestaan die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de wezenlijke kenmerken en waarden van het natuurnetwerk Nederland, bedoeld in bijlage 10 Wezenlijke kenmerken en waarden van deze verordening, of die kunnen leiden tot een vermindering van de kwaliteit, de oppervlakte of de samenhang van het natuurnetwerk Nederland, tenzij sprake is van:
   a. ruimtelijke ontwikkelingen vanwege een groot openbaar belang, waarbij er geen reële alternatieven zijn die het natuurnetwerk Nederland niet of minder aantasten;
   b. ruimtelijke ontwikkelingen die leiden tot aantasting worden gecompenseerd binnen een met die ruimtelijke ontwikkeling samenhangend gebied en met dusdanige activiteiten dat de uitvoering van die activiteiten gezamenlijk binnen 10 jaar resulteert in een duidelijk aantoonbare meerwaarde voor het natuurnetwerk Nederland voor wat betreft kwaliteit, oppervlakte en samenhang; of
   c. ruimtelijke ontwikkelingen in het natuurnetwerk Nederland die beperkt worden gewijzigd of worden toegevoegd, waarbij die wijziging of toevoeging noodzakelijk is voor de instandhouding van de bestaande bestemming.
2. Onder de oppervlakte van het natuurnetwerk Nederland als bedoeld in het eerste lid wordt in ieder geval niet de bestaande legale bebouwing, erven en verhardingen begrepen.
3. Aantasting van het natuurnetwerk Nederland op grond van het eerste lid is slechts mogelijk als:
   a. de aantasting zo veel mogelijk wordt beperkt; en
   b. de overblijvende aantasting tijdig wordt gecompenseerd.
4. De motivering van een bestemmingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de voorwaarden is voldaan.

2.3 Meerwaarde voor het NNN

Op grond van artikel 6.3 lid 1b is het mogelijk om een bestemmingsplan vast te stellen dat leidt tot een aantasting van het NNN. Er moet echter binnen 10 jaar een meerwaarde voor het NNN worden gerealiseerd en er moet voldaan worden aan de voorwaarden die volgen uit artikel 6.3 lid 3 en lid 4.

Ten eerste betekent dit dat de aantasting van het NNN zoveel mogelijk moet worden beperkt. Dit kan door te kiezen voor een andere omvang of locatie van een gewenste ontwikkeling. Onder andere door gebruikmaking van de procedure “Voorontwerp Bestemmingsplan” is veel inzicht verkregen in de mogelijkheden tot het beperken van de aantasting van het NNN. Het voorontwerp van een bestemmingsplan is een (eerste) concept en maakt geen deel uit van de "officiële" procedure. De reacties op het Voorontwerp Bestemmingsplan hebben geleid tot aanpassing van het Ontwerp Bestemmingsplan, waardoor aantasting wordt beperkt.

In de beschrijving van de voorgenomen ontwikkeling in hoofdstuk 4 wordt dit nader onderbouwd. Lid 3 geeft vervolgens aan dat de overgebleven aantasting moet worden gecompenseerd. In deze rapportage is bij in de beschrijving van de natuurvisie van Paleis Soestdijk in hoofdstuk 3 aangegeven op welke manier er vorm wordt gegeven aan deze compensatie.

In de toelichting op artikel 6.3 is omschreven hoe de meerwaarde voor het NNN kan worden bepaald. Daarbij moet aangetoond worden dat op gebiedsniveau binnen tien jaar meerwaarde voor het NNN kan worden gecreëerd. Het gaat hierbij om een verbetering van:

1. De wezenlijke kenmerken en waarden, te weten:
    a. Bestaande en potentiële waarden van het ecosysteem
    b. Robuustheid en aaneengeslotenheid van het NNN
    c. De aanwezigheid van bijzondere soorten
    d. De verbindingsfunctie van het gebied voor soorten en ecosystemen
2. De oppervlakte van het NNN
3. De samenhang van het NNN.

In onderstaande paragrafen is nader toegelicht op welke manier aantasting en meerwaarde op het NNN moeten worden beoordeeld Voor deze toelichting is gebruik gemaakt van de toelichting op de interim omgevingsverordening en Bijlage 10 en 11 van Interim Omgevingsverordening (provincie Utrecht 2021).

2.3.1 Wezenlijke kenmerken en waarden

De wezenlijke kenmerken en waarden worden beschreven aan de hand van een viertal aspecten.

1a. Bestaande en potentiële waarden van het ecosysteem

De nadruk in dit aspect ligt op het functioneren van het (eco)systeem. Het ecosysteem kan alleen goed functioneren als de onderliggende omgevingsfactoren goed zijn. Deze factoren worden ook wel de abiotische of milieufactoren genoemd. Denk hierbij aan duisternis, stilte, bodemomstandigheden en -opbouw, grond- en oppervlaktewaterkwaliteit/ kwantiteit of kwel. Deze factoren hangen samen met de potenties, maar ook met de actuele waarden. Het gaat om het functioneren van het gehele ecosysteem.

Er moet getoetst worden wat verandert aan het volgende:

- Het functioneren van de actuele natuurwaarden, de huidige beheertypen;
- De mogelijkheid om het gewenste beheertype te bereiken (de potentiële waarden);
- De omgevingsfactoren die de actuele en potentiële systemen vragen.

1b. Robuustheid en aaneengeslotenheid van het NNN

Robuustheid hangt af van omvang, kwaliteit en versnippering van een gebied en heeft overlap met de criteria ‘verbindingen’ en ‘samenhang’. In dit aspect zitten zowel absolute als relatieve elementen. Het effect op dit aspect hangt af van de aard daarvan in relatie tot de specifieke locatie. Grote eenheden in het NNN moeten groot blijven. Maar het is ook belangrijk dat natuur die al versnipperd is niet verder versnippert. Bij een ontwikkeling op een kwetsbare plek is eerder sprake van aantasting.

1c. De aanwezigheid van bijzondere soorten

Dit toetsingsaspect heeft betrekking op bedreigde en beschermde soorten. De beschermde soorten zijn de soorten die in het kader van de Wet natuurbescherming beschermd zijn. De bedreigde soorten binnen de provincie Utrecht worden ‘aandachtsoorten’ genoemd. Het zijn soorten waar de provincie zich inzet voor het behoud hiervan. Er is een lijst opgesteld met ruim 500 soorten planten en dieren. Uit de lijst van aandachtsoorten zijn 41 icoonsoorten geselecteerd: planten en dieren waarvoor de provincie Utrecht een bijzondere betekenis heeft omdat een belangrijk deel van de Nederlandse populatie in Utrecht voorkomt. Ze staan symbool voor de vele andere aandachtsoorten. Binnen de provincie zijn gebieden aangewezen waarvan verwacht wordt dat hier relatief veel van deze icoon- en aandachtsoorten aanwezig zijn: de Natuurparels. De icoonsoorten zijn soorten waarvoor de provincie Utrecht een bijzondere verantwoordelijkheid heeft omdat het zwaartepunt van het verspreidingsgebied in deze provincie ligt. Het Supplement Biodiversiteit (Provincie Utrecht, 2016c) gaat in op de

Utrechtse aandachtsoorten, waarbij in meer detail is uitgewerkt welke soorten specifieke aandacht krijgen. In het Supplement zijn maatregelen opgenomen die met name de icoonsoorten ten goede komen. In het ecologische onderzoek dienen zowel de beschermde als bedreigde soorten in beeld te worden gebracht en de effecten van de ontwikkeling te worden bepaald. Hierbij richt de beoordeling zich op de vraag of er sprake is van aantasting van verblijfsplaatsen en leefgebieden.

1d. De verbindingsfunctie van het gebied voor soorten en ecosystemen

Verbindingen zijn nodig in natuurgebieden, tussen natuurgebieden maar ook tussen natuurgebieden en hun omgeving. De verbindingsfunctie moet worden bepaald aan de hand van de lokale omstandigheden. Het aspect 'verbindingen' heeft allereerst te maken met regelmatige, soms dagelijkse, verplaatsingen via al dan niet vaste routes, bijvoorbeeld tussen voedsel- en rustgebieden. Maar ook met verbindingen tussen leefgebieden waardoor soorten kunnen migreren om hun leefgebied uit te breiden. Sommige verbindingen zijn nodig om het mogelijk te maken dat een passende soort in het ecosysteem voorkomt of om de genetische variatie te laten toenemen. Bij de beoordeling van bovenstaande onderdelen speelt zowel afname van oppervlakte als kwaliteit bij alle aspecten een rol.

2.3.2 Oppervlakte

In de Interim Omgevingsverordening (Provincie Utrecht, 2021) is vastgelegd dat geen sprake mag zijn van een vermindering van de oppervlakte van het NNN. In de toets moet in beeld worden gebracht of sprake is van een afname van het oppervlak van het NNN, uitgesloten van deze oppervlakte is bestaande (legale) bebouwing, erven en verharding. De nieuwe ontwikkeling mag niet leiden tot vermindering van de oppervlakte van NNN-gebieden, uitgaande van de maximale ruimte in het bestemmingsplan. Oppervlakte die wordt aangetast dient te worden gecompenseerd. In bijlage 11 van de Interim omgevingsverordening wordt beschreven hoe de compensatie opgave moet worden berekend.

Te compenseren natuurpunten: A1*(1,0+Tt1)*(1,0+Tn1) + A2*(1,0+Tt2)*(1,0+Tn2)+ A3*(1,0+Tt3) *(1,0+Tn3), etc.

Waarbij verstaan wordt onder:

A1 oppervlakte met het beheertype 1, A2 oppervlakte met het beheertype 2, etc.

Tt1: de toeslag voor de hersteltijd van het beheertype 1 dat wordt aangetast, bepaald op basis van tabel 3 bij de verordening, etc.

Tn1: de toeslag voor het beheertype 1, bepaald op basis van tabel 1 en 2 bij de verordening.

2.3.3 Samenhang

Dit aspect bevat elementen van robuustheid, aaneengeslotenheid en verbindingen. Het gaat hierbij om 'behoud van samenhang', overeenkomend met de conclusies bij de andere aspecten.

3 Visie op de ontwikkeling

3.1 Inleiding

De basis voor het verbeteren van de natuurwaarden op het landgoed begint bij een visie op natuur. Er is daarom een natuurvisie opgesteld die in dit hoofdstuk nader wordt toegelicht. De natuurvisie bestaat uit de ambities voor het plangebied met als doel de natuurwaarden te verbeteren.

Ook de toelichting op artikel 6.3 uit de interim omgevingsverordening onderschrijft het belang van deze visie. De visie is richtinggevend voor de wijze waarop meerwaarde kan worden behaald. Op landgoed Soestdijk is op voorhand vast te stellen dat er door het bestemmingsplan ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk worden gemaakt waarmee het NNN aangetast wordt. De visie geeft richting aan de wijze waarop:

1. De aantasting beperkt wordt;
2. De resterende aantasting gecompenseerd wordt;
3. Voor een duidelijke meerwaarde gezorgd wordt.

Voor de onderbouwing van de visie wordt gebruik gemaakt van de toetsingscriteria op basis waarvan het effect van de ontwikkelingen op het NNN inzichtelijk worden gemaakt, te weten:

a. Bestaande en potentiële waarden van het ecosysteem;
b. Robuustheid en aaneengeslotenheid van het NNN;
c. De aanwezigheid van bijzondere soorten;
d. De verbindingsfunctie van het gebied voor soorten en ecosystemen.

Om tot een zorgvuldige visie te komen is gebruik gemaakt van zowel de landelijke, provinciale als regionale visie op natuur. Deze worden onderstaand kort toegelicht. In de laatste paragraaf worden de verschillende visies door vertaald naar een visie voor Paleis Soestdijk.

3.2 Visievorming van landelijk naar regionaal

3.2.1 Landelijke visie

Op landelijk niveau bestaat het beleid Natuurlijk verder (2014) en Nederland Natuurpositief (2019) hoofdzakelijk uit twee pijlers:

- Het versterken van natuur.
- Betrekken van de maatschappij, natuur midden in de maatschappij.

In Nederland staat de natuur dermate onder druk dat soorten sterk in aantal en verspreiding achteruitgaan, of zelfs uitsterven. Hierdoor is de opgave ontstaan om de natuur te versterken. Niet alleen binnen natuurgebieden maar ook op het platteland, steden en grote wateren dient natuur versterk te worden. Er wordt daarbij ook gekeken naar maatschappelijke opgaven van dit moment zoals kringlooplandbouw, energietransitie, uitbreiding van woongebieden, ontwikkeling van infrastructuur en minder stikstofuitstoot. Het betrekken van de maatschappij staat centraal in de natuurvisie. De landelijke natuurvisie wil meer kansen bieden voor burgers, bedrijven, gemeenten en maatschappelijke organisaties om de natuur te beschermen en duurzaam te gebruiken.

3.2.2 Provinciale visie

Binnen de provincie Utrecht is het streefdoel natuur die vitaal is; een robuust netwerk van voldoende schaal en veerkracht met aaneengesloten gebieden van hoge kwaliteit die tegen een stootje kunnen. Daarnaast wordt er binnen de provincie Utrecht ook rekening gehouden met de beleefbaarheid/recreatie, het verbinden van natuur en economie en is er veel aandacht voor een afweging tussen natuur op locaties waar natuur niet de primaire focus is. Dit uit zich in de vijf pijlers van de Utrechtse natuurvisie:

- Natuur in een robuust netwerk;
- Natuur met kwaliteit;
- Beleven en betrekken;
- Naar duurzame financiering en benutting;
- De balans bewaken.

3.2.3 Regionale visie

In de regionale visie, de gebiedsvisie Heel de Heuvelrug, is een gebiedsvisie voor de beboste heuvelrug, de stuwwal die strekt van de Grebbeberg (Rhenen) tot de Gooise meren (Naarden). Binnen deze visie is gezocht naar een afweging tussen natuur, cultuur en recreatie. Mits de zonering goed wordt gehanteerd is het uitgangspunt dat natuur, cultuur en recreatie goed samen kunnen. Dit vertaalt zich in drie speerpunten van de regionale visie:

- Verbinden: ontwikkelen en versterken van de Heuvelrug als een samenhangende en herkenbare eenheid.
- Onderscheiden: het (in onderlinge samenhang) versterken van de diversiteit en authenticiteit van de verschillende karakteristieken op de Heuvelrug.
- Ontdekken: opnieuw waarnemen, vinden en benutten van zichtbare en verborgen kwaliteiten van de Heuvelrug.

Het streefbeeld van de visie is dat Heel de Heuvelrug in 2025 ervaren kan worden als een samenhangende eenheid voor zowel mens als natuur.

Voor Paleis Soestdijk en omgeving zijn enkele specifieke onderwerpen te herleiden vanuit de visie Heel de Heuvelrug:

- Verbinden van natuur door het ontsnipperen van infrastructuur (o.a. N221 en richting de Eem);
- Het Paleis en omgeving is aanmerkt als een buitenplaats waar de cultuurhistorische kwaliteiten en toegankelijkheid van buitenplaats biotopen behouden moet worden;
- Versterken van identiteitsgebieden door het behouden van landschappelijke en cultuurhistorische kernkwaliteiten, waar Paleis Soestdijk één van de identiteitsgebieden van is;
- Paleis Soestdijk maakt deel uit van een te versterken recreatief netwerk en vormt een voorportaal tot de Utrechtse Heuvelrug;
- Faciliteren van recreatie d.m.v. voorzieningen in ruimte en tijd;
- Verankeren van zonering tussen recreatieve gebieden of gebieden met ontwikkeling t.o.v. rustgebieden.
- Rond het Paleis dient het watersysteem beschermd en geoptimaliseerd te worden t.b.v. kwetsbare kwelnatuur;

In deze visie is een zoneringskaart (Figuur 3) gemaakt met de gradiënten rustig, gemoedelijk, levendig en dynamisch. Hierbij is het landgoed van Paleis Soestdijk aangemerkt als grotendeels zonering dynamisch en deels zonering levendig. Aangrenzende bossen of heideterreinen zijn in beperkte mate aangemerkt met de zoneringen gemoedelijk of rustig.

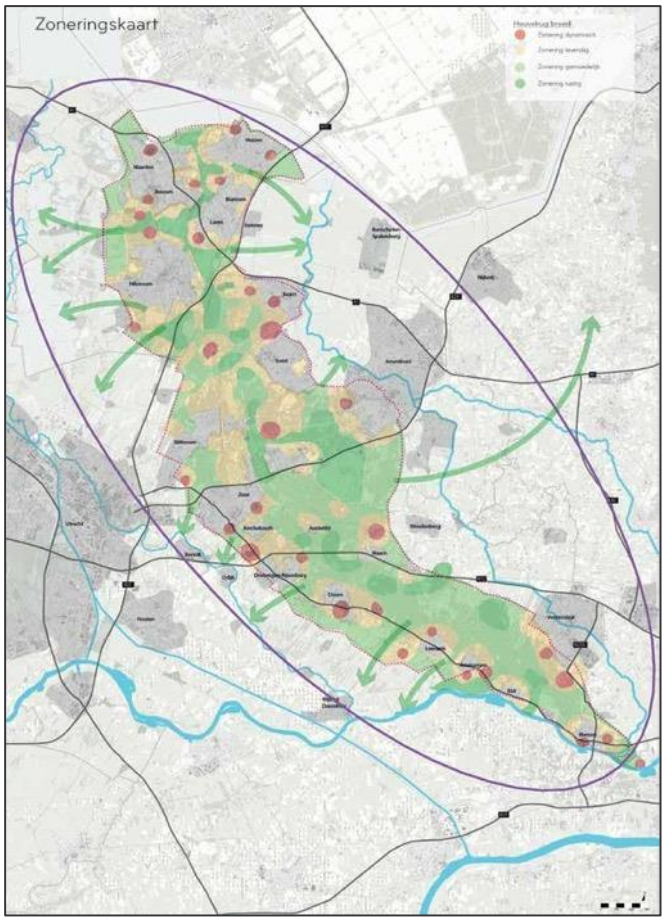

Figuur 3: Zoneringskaart conform Ruimtelijke Ambities Nationaal Park Heuvelrug (kaart: NP Heuvelrug, 2017).

3.2.4 Kern landelijke, provinciale en regionale visie

Op basis van de bovenliggende landelijke, provinciale en regionale visies is een aantal specifieke punten te benoemen. In grote lijn wordt ingezet op:

- Verbeteren en versterken van kwaliteit van natuur.
- Betrekken van de maatschappij.
- Duurzame ontwikkeling en toekomstbestendigheid.

In de regionale visie zijn ook enkele specifieke punten voor Paleis Soestdijk beschreven. Deze kernpunten vormen de basis voor de Natuurvisie Paleis Soestdijk welke in de navolgende paragraaf nader wordt uitgewerkt.

- Zonering.
- Ontsnipperen.
- Behoud typische landgoed soorten.
- Kwelnatuur.

3.3 Natuurvisie Paleis Soestdijk

3.3.1 De natuurvisie op hoofdlijnen

De toekomst van het landgoed hangt nauw samen met de waardevolle cultuurhistorische kwaliteiten, maar net zo goed ook met de unieke landschappelijke en ecologische kwaliteiten. Om de natuur volwaardig mee te nemen in de herbestemming wordt de visie verankerd in dit beheer- en inrichtingsplan. De herbestemming maakt het mogelijk dat er financiële dragers ontstaan die de kosten die volgen uit beheer en onderhoud van natuur

gedragen kunnen worden. Middels deze financiële dragers kunnen de continuïteit en kwaliteit van het landgoed gewaarborgd worden.

De visie van Paleis Soestdijk op natuur is gebaseerd op de hiervoor beschreven landelijke, provinciale en regionale visies. Binnen het landgoed van Paleis Soestdijk wordt gezocht naar een goede balans waarbij de natuur in haar totaliteit wordt versterkt en per saldo niet achteruitgaat.

Deze balans vertaalt zich naar een ruimtelijke indeling waarbij wonen en recreatie zich concentreert rond de beschikbare infrastructuur, de Amsterdamsestraatweg (N221) en natuurlijk het Paleis. Op deze locaties wordt in lijn met de visie "Heel de Heuvelrug" de zonering dynamisch nagestreefd. Dit betekent zeker niet dat zich in deze dynamische zone geen bijzondere natuurwaarden en soorten bevinden. Bovendien liggen ook in deze zone kansen om natuurwaarden te versterken bijvoorbeeld door natuur inclusief te bouwen en te ontwikkelen. Hierin voorziet deze natuurvisie. In Figuur 4 is de zonering weergegeven.

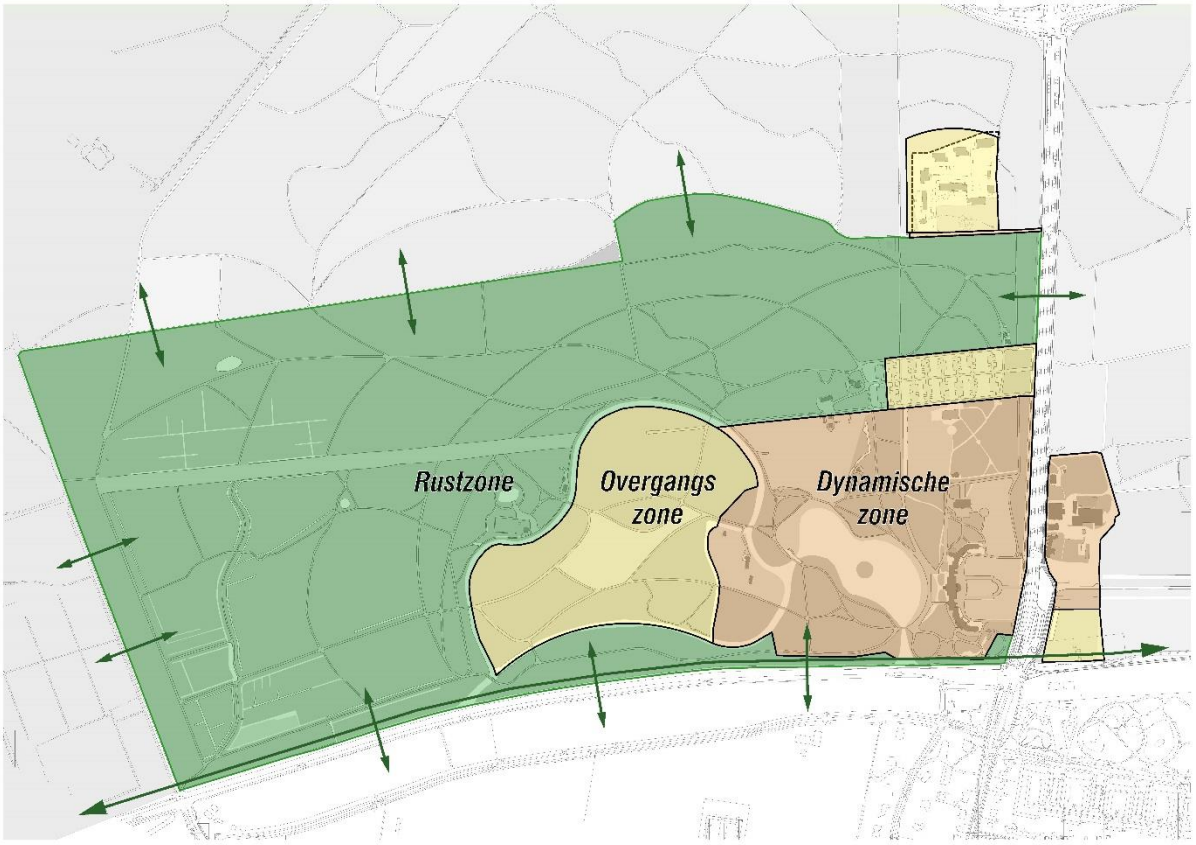

Figuur 4 Overzicht van Paleis Soestdijk op basis van de natuurvisie (kaart: West8, 2021)

In de regionale gebiedsvisie 'Heel de Heuvelrug' is het plangebied aangemerkt met de zonering 'dynamisch' en op enige afstand van het paleis met de zonering 'levendig'. Een nog extensievere zonering van 'gemoedelijk' of 'rustig' is niet aan het gebied toegekend, wel aan de natuurterreinen rondom (zie Figuur 3). De in deze visie toegekende zoneringen 'dynamisch' en 'levendig' doen wat landgoed Paleis Soestdijk betreft onvoldoende recht aan de bijzondere natuurwaarden die op het landgoed aanwezig zijn. Voor het plangebied is daarom een nadere zonering uitgewerkt (Figuur 4) Om deze zonering te borgen is het kaartbeeld opgenomen in het nieuwe bestemmingsplan. Het dynamische gebied concentreert zich (ook hier) rond het Paleis en in de Paleistuin. Hier zullen activiteiten en evenementen plaatsvinden. Vervolgens kan het grootste deel van het landgoed als rustzone fungeren. Het gebied staat volledig in dienst van de natuur en er wordt nadrukkelijk ingezet op het verbeteren en (door)ontwikkelen van natuurwaarden. Het gebied kenmerkt zich, doordat het reeds 200 jaar is afgesloten, als een bijzonder rustgebied en kerngebied voor vele soorten. De gehele naaste omgeving profiteert van de in rust opgroeiende jonge dieren die zich later kunnen verspreiden op of buiten het landgoed.

De beoogde doelen, o.a. kruiden- en faunarijk grasland en dennen-, eiken-, en beukenbos behoren tot de ambities binnen het NNN van de provincie Utrecht. Om een geleidelijke overgang te creëren tussen de dynamische en rustige zone, wordt een overgangszone ingericht middels het Emmapark. Door deze zonering sluit het gebied beter aan op de natuurwaarden in de omgeving en ontstaat een aaneengesloten en robuuste natuurkern.

3.3.2 Meerwaarde voor het Natuurnetwerk

In het beheer- en inrichtingsplan zijn diverse maatregelen beschreven om de natuurkwaliteit op het landgoed te verbeteren en daarmee meerwaarde voor het Natuurnetwerk te realiseren aansluitend op de kernpunten uit de landelijke, provinciale en regionale visie.

Om de natuurwaarden en cultuurhistorische kwaliteit tot zijn recht te laten komen wordt het landgoed verdeeld in het Paleisbos en de zone Tuin- en parkaanleg Zocher. Waar in het bos de nadruk op natuurwaarden en natuurherstel ligt, zal in de tuin en het park de nadruk meer op cultuurhistorie liggen. Dit betekent expliciet niet dat er in beide deelgebieden geen aandacht en respect is voor de andere kwaliteit (natuur en cultuurhistorie).

Een speerpunt in de natuurvisie is tevens het verbeteren en behouden van de kwaliteit en de kwantiteit van de natuur. Gelet op de huidige kwaliteit van bos, natuur en landschap liggen er veel kansen om de bestaande kwaliteit te verbeteren en door te ontwikkelen. Ook wordt nieuwe natuur gerealiseerd op de Kwekerij (aan de overzijde van de Amsterdamsestraatweg).

De visie wordt gerealiseerd door vast te houden aan het principe van “behouden-versterken-vergroten-verbinden”. Daarmee wordt bedoeld dat er begonnen wordt met het behouden van de bestaande waarden, waarna maatregelen worden genomen om deze verder te versterken (robuuster te maken). Daarnaast is het om meerwaarde voor natuur te realiseren van belang structuren en oppervlakte toe te voegen om natuurwaarden te vergroten. Daarmee worden op bepaalde plaatsen ook nieuwe verbindingen toegevoegd.

Deze filosofie van behouden – versterken – vergoten en verbinden wordt door de volgende maatregelen vormgegeven (zie ook Beheer- en inrichtingsplan):

- Behouden van natuur- en cultuurhistorische waarden;
    - Zonering; door het landgoed onder te verdelen in een dynamische- , overgangs- en rustzone worden bestaande waarden beschermd,
    - Verder met Zocher; er zal middels een restauratieplan geïnvesteerd worden in herstel van het oorspronkelijk parkontwerp van de tuinarchitecten Zocher.
- Versterken & vergroten van natuur- en cultuurhistorische waarden;
    - Natuurvriendelijk(er) bosbeheer; omvormen productiebos naar natuurlijk bos,
    - Natuurontwikkeling graslandpercelen,
    - Natuurinclusief bouwen,
    - Beheer en herinrichting watermaatregelen,
    - Realisatie van nieuwe elementen voor fauna; bijvoorbeeld broeihopen,
    - (Buiten)verlichting aanpassen en reguleren; voor meer duisternis,
    - Terreinen zonder aangewezen beheertype kwalificeren,
    - Toevoegen nieuwe natuur; bijvoorbeeld herinrichting kwekerij.
- Verbinden van natuur- en cultuurhistorische waarden;
    - Aanpassen hekwerken en rasters,
    - Aanpassen en realiseren van (nieuwe) faunavoorzieningen,
    - Realisatie natuurvriendelijke oevers,
    - Boombruggen,
    - Herstel laanstructuren.

4 Huidige situatie en ontwikkeling

4.1 Het plangebied

Om de effecten van de voorgenomen ontwikkelingen op het NNN inzichtelijk te maken wordt in dit hoofdstuk de huidige situatie en de gewenste ontwikkeling per locatie besproken. Bij de beschrijving maken we gebruik van de gebiedsindeling die is opgenomen in de toelichting van bestemmingsplan Soestdijk (Figuur 5).

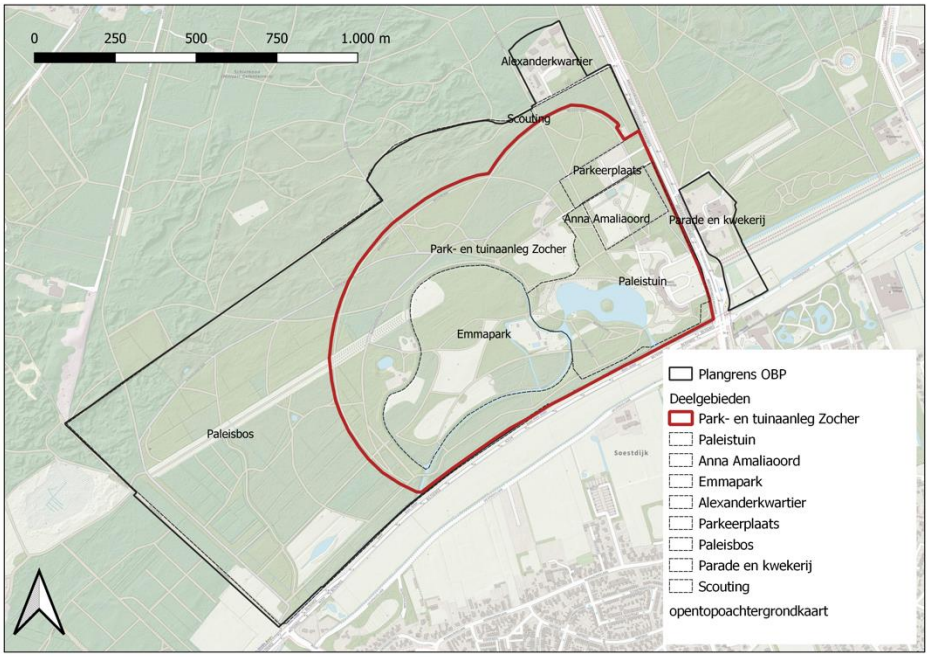

Figuur 5 Overzicht plangebied met de verschillende deelgebieden

4.1.1 Paleis Soestdijk en de ontsluiting

Huidige situatie

Paleis Soestdijk is een smal, maar lang gebouw. Door de aanbouw van de vleugels, strekt het gebouw zich tot ruim 200 meter. In het gebouw zijn diverse vertrekken aanwezig die verschillende functies hebben gehad. In het huidig gebruik wordt het paleis gebruikt als museum en tentoonstellingsruimte en voor het huisvesten van kleine evenementen, bijeenkomsten en kantoorruimte. Momenteel wordt het landgoed op meerdere plaatsen ontsloten. Het terrein van de Koninklijke Marachaussee is bereikbaar via een eigen inrit van de Amsterdamsestraatweg. Het parkeerterrein 'De Dries' en een weg ter bevoorrading van het paleis kent eveneens een ingang naar deze provinciale weg. Het paleis zelf is toegankelijk via een hek aan de Baarnse en een hek aan de Soester kant. Tot slot heeft de Parade eveneens een eigen in- en uitrit aan de Amsterdamsestraatweg.

Voorgenomen ontwikkeling

De keuze voor de wijze waarop het Landgoed en het Alexanderkwartier worden ontsloten, is gebaseerd op een zorgvuldig doorlopen proces waarin natuur, verkeer en cultuurhistorische zaken zijn afgewogen. Meerdere opties zijn onderzocht. Uiteindelijk is gekozen voor de variant met de minste impact op natuur.

Om het Alexanderkwartier in de toekomst veilig te ontsluiten wordt de bestaande gelijkvloerse kruising op de Amsterdamsestraatweg aangepast en voorzien van een verkeersregelinstallatie. De bestaande toegangsweg naar het Marechaussee terrein wordt gebruikt als ontsluitingsweg voor het Alexanderkwartier.

De Dries en de Parade worden, via één met verkeerslichten geregelde gelijkvloerse kruising, op de Amsterdamsestraatweg aangesloten. Aan de zijde van de Parade wordt daarvoor de bestaande ontsluiting gebruikt, die bij de aansluiting met de Amsterdamsestraatweg verbreed wordt om een veilige verkeersafhandeling mogelijk te maken.

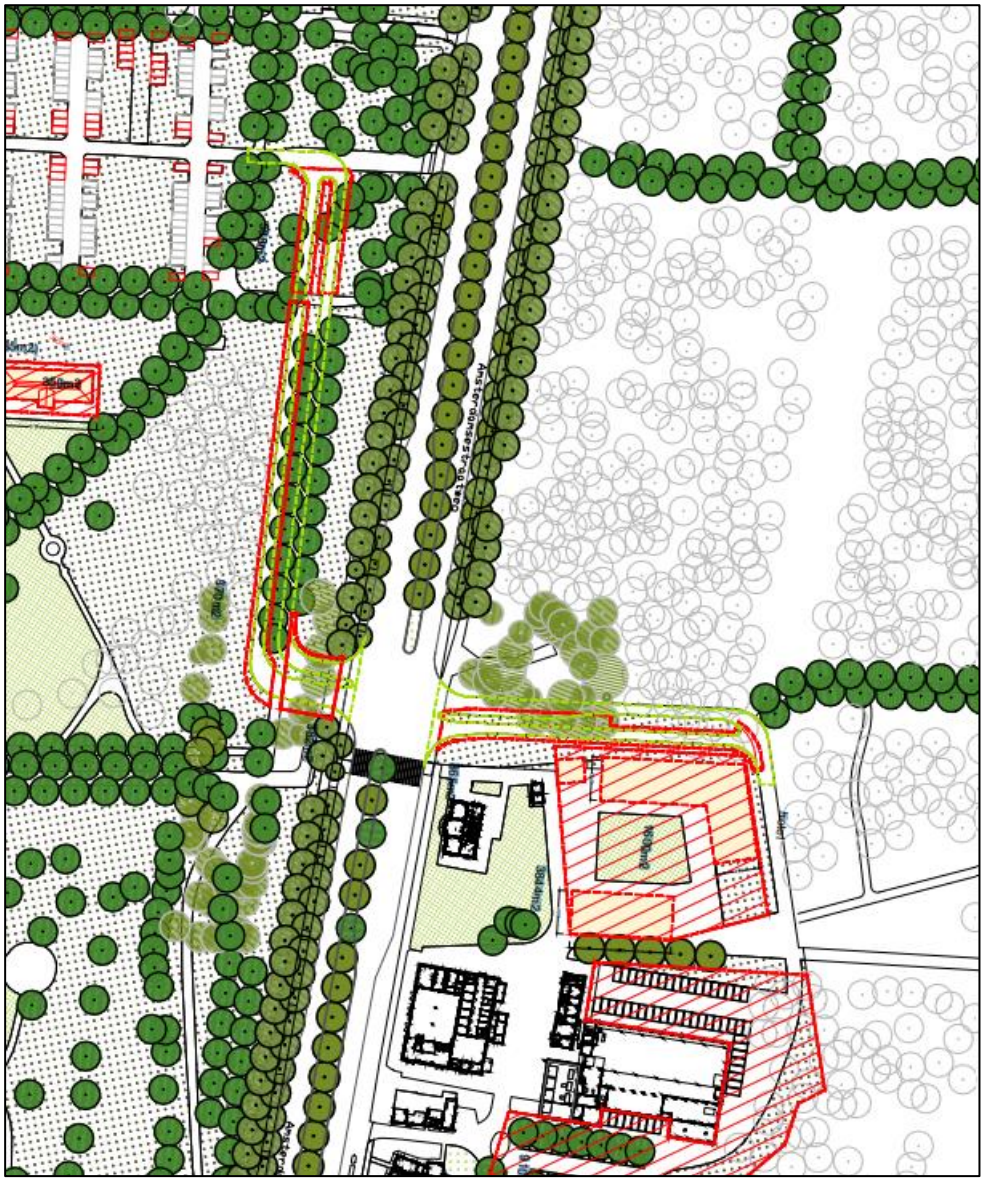

Figuur 6 Weergave nieuwe ontsluiting op Amsterdamsestraatweg ter hoogte van Parade en richting Alexanderkwartier (Bron: West8, november 2020)

4.1.2 Tuin- en parkaanleg Zocher

Huidige situatie

De tuin en Parkaanleg Zocher strekt zich uit over ca. 84 hectare van het landgoed. Het betreft de intensief ingericht en gebruikte paleistuin waar het Anna Amalia oord onderdeel van uit maakt. Verder bestaat de aanleg van Zocher uit het Emmapark en sportpaviljoen, de parkeerplaats en een deel van het op dit moment afgesloten

bos. De buitengrenzen worden gevormd door de Willemlaan en Alexanderlaan en de Praamgracht/ Amsterdamsestraatweg.

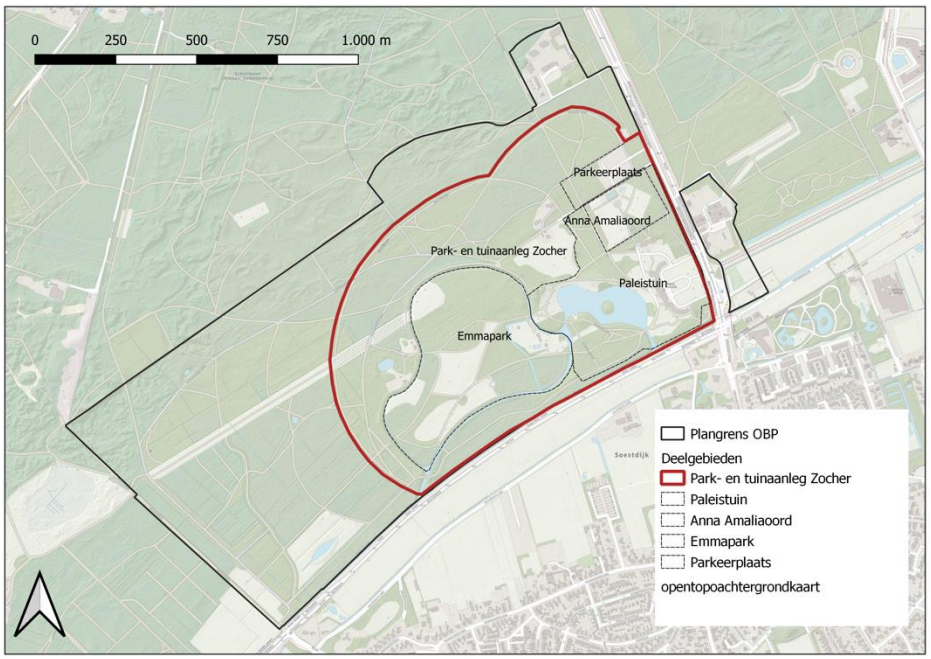

Figuur 7 Begrenzing Tuin- en parkaanleg Zocher

Voorgenomen ontwikkeling

In de tuinen rond het paleis maken bezoekers ook op een bijzondere wijze kennis met de vier pijlers van Made by Holland; voeding, energie, water en gezondheid. Dat gebeurt in of bij een tijdelijke paviljoen en objecten van beeldende kunst. Deze ruimtelijke ingrepen zijn straks naast de zogenaamde Engelse tuin van de Paleistuin te vinden. In het westelijke deel van het Emmapark komt het paviljoen over de gezondheid van de natuur. Dit paviljoen wordt niet verlicht en is alleen onder begeleiding te bezichtigen in de periodes dat het Emmapark open is voor begeleide wandelingen.

Het paviljoens en de (kunst)installaties worden zorgvuldig in de bestaande structuur ingepast. De posities zijn vooral aan de parkcompositie (bijvoorbeeld historische zichtlijnen), natuurwaarden en archeologische waardes te toetsen. De objecten dienen reversibel te zijn, niet de grond in te gaan en rekening te houden met de 'park compositie'.

Figuur 8 Het zoekgebied voor de locaties van het paviljoen en kunstobjecten (paarse kleur)

4.1.3 Paleistuin

Huidige situatie

Een onderdeel van de Tuin- en parkaanleg is de paleistuin. De vijver en het paleis zijn beeldbepalende elementen in de paleistuin. De inrichting bestaat verder uit gazons, groepen rododendrons, azalea's, solitaire bomen, bospercelen en een aantal lanen. De onderstaande kaart geeft de huidige inrichting weer. Dit betreft vooral de heesters en bospercelen. Vanuit cultuurhistorisch perspectief zijn er meerdere stijlen te herkennen. De directe omgeving van het Paleis kent een aanleg in geometrische stijl aan de voorzijde, een grote aanleg in landschappelijke stijl aan de achterzijde en twee gespiegelde zijtuinen in landschapsstijl. De verschillende deelgebieden zijn nog duidelijk herkenbaar en hebben een eigen sfeer. De beplanting vormt de verbindende factor en zorgt dat de verschillende tuindelen vanzelfsprekend in elkaar overvloeien. Achter het paleis ligt de aanleg van J.D. Zocher sr. en jr. uit de periode 1815- ca. 1824. Dit is de meest beeldbepalende tijdslaag in de gehele aanleg

De paleistuin is goed onderhouden en maakt een parkachtige indruk. In de paleistuin bevinden zich de Oranjerie, de watertoren, ijskelder en het Wilhelmina chalet. De Oranjerie is een horecagelegenheid met ongeveer 120 zitplaatsen. De Paleistuin is alleen opengesteld voor betalende bezoekers. In de voortuin worden in de zomer regelmatig concerten gegeven met licht en geluid. De rest van de Paleistuin wordt gebruikt als evenementenlocatie voor evenementen met beperkt versterkt geluid of licht. Via een vergunning op basis van de evenementenverordening van de gemeente Baarn zijn deze activiteiten mogelijk.

De Paleistuin wordt momenteel zeer intensief beheerd (tuinonderhoud). De gazons worden frequent gemaaid en de perken en plantsoenen worden vrijgehouden van onkruid, evenals de paden. Van gericht natuurbeheer op soorten of beheertypen is geen sprake.

In de huidige situatie kent de waterdoorvoerendheid van de wateren binnen Paleistuin een grote schommeling. In de zomer is de waterstand vaak zeer laag, terwijl in de winter doorgaans voldoende water beschikbaar is via de Praamgracht om de waterstand op peil te houden.

Voorgenomen ontwikkeling

In de directe omgeving van het paleis is een aantal ontwikkelingen voorzien om het toekomstig gebruik van het paleis mogelijk te maken. Hiermee wordt het mogelijk het plan Made by Holland uit te voeren. Binnen de deelgebieden van de paleistuin worden bestaande gebouwen zonder monumentale waarde gesloopt en wordt functionele nieuwbouw toegevoegd. De Paleistuin vormt een belangrijk onderdeel van het betaalde bezoek aan Paleis Soestdijk. Daarnaast zijn ook schoolklassen welkom t.b.v. educatie. Het park wordt gerestaureerd, onder het motto 'Verder met Zocher', maar het aansluiten op het 17de eeuwse lanenstelsel wordt niet uitgesloten.

Waterwerk voortuin

Aan de voorzijde van het Paleis is een waterwerk gepland, in Figuur 9 is het zoekgebied hiervoor weergegeven. Het wordt een installatie van water dat iets vertelt over watermanagement en de toekomstige uitdagingen voor Nederland en de wereld.

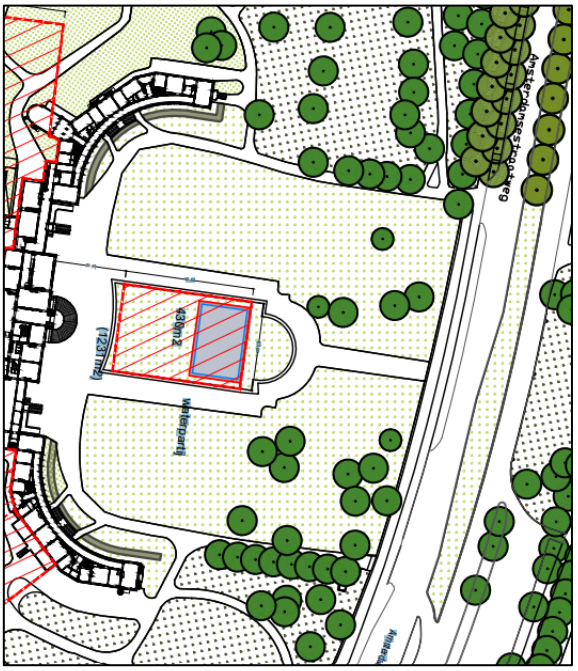

Figuur 9 Zoekgebied waterwerk in de voortuin.

Baarnse Tuin en Oranjerie

Om de Oranjerie toegankelijker te maken vanuit de Watertorenlaan en geschikter te maken in gebruik, is hier een ruimtelijke ingreep noodzakelijk. In eerdere ontwerpen werd nog uitgegaan van een verdubbeling van de Oranjerie. Deze verdubbeling is in verband met de effecten op natuur verkleind naar 72 m² (tot aan de oude bosgroeiplaats). De vergroting mag niet hoger worden dan de bestaande goot- en nokhoogte van de Oranjerie.

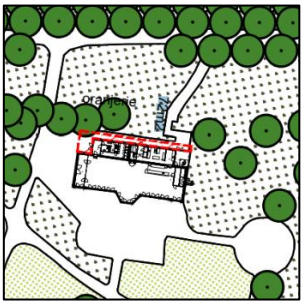

Figuur 10 Zoekgebied uitbreiding Oranjerie.

De te realiseren bebouwing dient te voldoen aan de laatste regels van nieuwbouw t.a.v. duurzaamheid en worden ingepast in de natuurlijke omgeving waarin deze komen te liggen. Dit betekent dat de bebouwing een duurzaam en natuurlijk karakter krijgen. Concreet betekent dit:

- Nestvoorzieningen voor vogels worden toegepast in de bebouwing;
- Nestvoorzieningen voor vleermuizen worden toegepast in de bebouwing.

Soestertuin, Auditorium & Entree Paleis

De Soestertuin was van oorsprong een zelfstandige tuin met een zelfstandig stelsel van wandelpaden aangelegd door Zocher in landschapsstijl. Door het reconstrueren van de oorspronkelijke padenstructuur wordt dit gedeelte van het park opnieuw toegankelijk gemaakt.

Aan de achterzijde van de Soestervleugel is de bouw van een auditorium voorzien. Het Auditorium wordt vermoedelijk niet aan het paleis vast gebouwd, maar wel verbonden via een overdekte passage. Het auditorium biedt ruimte aan ca. 300 personen. Deze nieuwbouw mag het vrije zicht op de achtergevel van het Paleis niet verstoren. Het mag dus niet hoger worden dan de bestaande uitbouwen van het Paleis. Het gebouw moet duidelijk als nieuw toegevoegd element herkenbaar zijn of andersom zo veel als mogelijk onzichtbaar blijven. Dit is de reden dat het Auditorium verdiept wordt gebouwd.

Bij het kiezen van een geschikte locatie zal rekening worden gehouden met bestaande monumentale bomen en aanwezige soorten (zoals een dassenburcht die in gebruik is als bijburcht en een broedpaar ransuil). Wanneer de lanen van Zocher aan de achterzijde van het Paleis gereconstrueerd worden, helpen deze om een groot deel van het auditorium hierachter te kunnen verbergen. In het oorspronkelijke ontwerp van Zocher is vanuit de vijver vooral het 'corps-de-logis' zichtbaar. De positie van het Auditorium heeft invloed op de reconstructie van de tuin en andersom en zal als het plan definitiever wordt herijkt moeten worden.

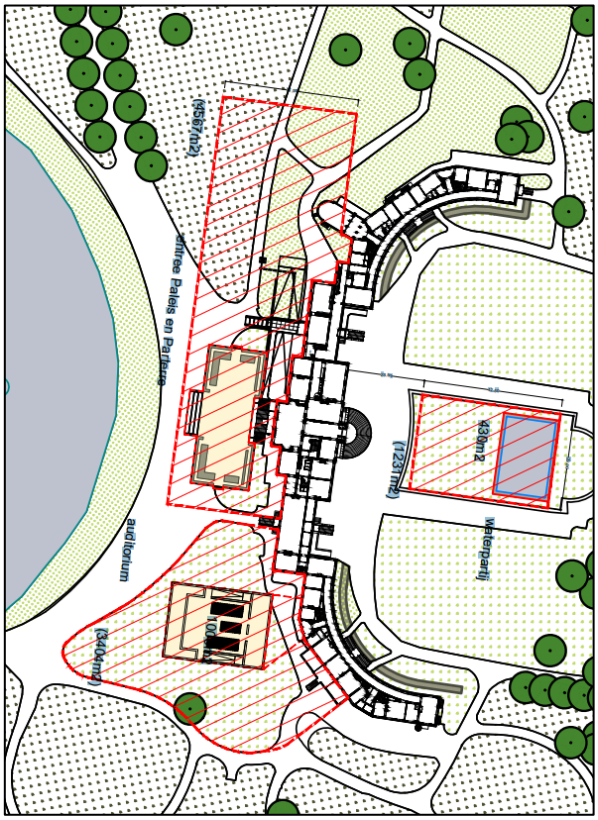

Figuur 11 Zoekgebied Entree Paleis (rode arcering linksboven) & Auditorium (rode arcering onder) aan de Soestervleugel van het paleis.

Om de toegankelijkheid en de logistiek van het Paleis te verbeteren is aan de achterzijde een nieuwe entree gepland (zie Figuur 11). Door de nieuwe entree kan een gelijkvloerse toegang naar het Paleis via een hellingbaan of aanpassingen aan het terrein binnen het zoekgebied gerealiseerd worden. Via het Souterrain van het Paleis worden de zijvleugels en het 'corps de logis' onafhankelijk van elkaar toegankelijk. De nieuwe entree is een toevoeging aan het Paleis die een vloeiende overgang van binnen naar buiten mogelijk maakt. Hier kunnen gasten op het verhoogde terras buiten worden verwelkomd.

Om de looproute te optimaliseren wordt de uitbouw van het zwembad weggehaald, zodat een veel evenwichtiger beeld kan ontstaan. Bovendien wordt dan de oorspronkelijke ellipsvormige uitbouw van de filmzaal weer zichtbaar.

Er is een zoekgebied getekend dat in het bestemmingsplan is opgenomen. Binnen dit grotere zoekgebied is vastgelegd dat er een gebouw kan komen van maximaal 1.000 m² footprint voor het auditorium en maximaal 200 m² footprint voor de entree.

De te realiseren bebouwing dient te voldoen aan de laatste regels van nieuwbouw t.a.v. duurzaamheid en worden ingepast in de natuurlijke omgeving waarin deze komen te liggen. Dit betekent dat de bebouwing een duurzaam en natuurlijk karakter krijgt.

Overloopparkeren

Het weiland nabij de boerderij 't Kraayenest kan tijdens evenementen worden ingezet als overloopparkeerterrein (voor locatie zie Figuur 12). Hier is plaats te maken voor circa 450 parkeerplaatsen. De voorwaarde is dat er geen permanente verharding wordt aangebracht en dat het maximaal 12 dagen per jaar wordt gebruikt.

Figuur 12 Locatie Overloopparkeren.

Klimaat robuust watersysteem

Er wordt onderzoek gedaan naar watersysteem en er worden maatregelen getroffen t.b.v. de verbetering watersysteem, door bijvoorbeeld het hemelwater van het Paleis af te wateren op de vijver i.p.v. rechtstreeks op de Praamgracht.

Sloop gebouwen

In de Paleistuin worden ook enkele bouwwerken gesloopt die in de toekomstige situatie geen functie meer kennen. Het gaat om de volgende gebouwen met bijbehorende oppervlakte:

- Zwembad 148 m2
- Wachtersgebouw 100 m2

Vanuit deze ingreep neemt het bebouwd oppervlakte rond het paleis dus af met 248 m^2. Het netto bebouwd oppervlak neemt met maximaal 1.272 m2 toe. Dit concentreert zich met name rondom de Soestervleugel van het paleis.

4.1.4 Alexanderkwartier

Huidige situatie

Het Alexanderkwartier bestaat uit bebouwing en bos. De bebouwing is tot recent door de Koninklijke Marechaussee gebruikt. Het terrein is grotendeels afgesloten met een hoog hek, en bestaat uit een hoofdgebouw, enkele grote bijgebouwen voor huisvesting, opslag, een sporthal en ondergrondse schietbaan.

Buiten het hek staan 8 woningen waarvan 2 “twee onder 1 kap” en 6 rijwoningen, met tuin aan voorzijde en achterzijde. Ook is er aan het einde van de doodlopende straat een parkeerplaats voor recreanten die het bos bezoeken. Het is een drukbezocht bosgebied door wandelaars (met honden - losloopgebied) en een ruiter- en menroute.

Figuur 13 Marechaussee terrein of Alexanderkwartier en aangrenzende 'Borrebos' (november 2020, foto's Eelerwoude).

Voorgenomen ontwikkeling

In het Alexanderkwartier maakt de huidige Marechausseekazerne en een deel van het bos aan de noordzijde plaats voor een natuurlijk woonlandschap. Hiervoor wordt de bestaande bebouwing gesloopt en wordt verspreid over het terrein de functie wonen mogelijk gemaakt. Uitgangspunt voor het programma en de typologie van de nieuwe woningen is dat wordt ingespeeld op de veranderende vraag en veranderende woonwensen (levensloopgeschiktheid, wonen in combinatie met zorg) en hoge kwaliteitsnormen (duurzaamheid/ energieprestatie). Dit sluit aan op de kwalitatieve doelen van de Visie Wonen van de gemeente. Er is voor de nieuwbouw uitgegaan van een woonprogramma van 7 gebouwen met in totaal maximaal 98 appartementen in het middelhoge en hoge segment.

De totale footprint van de gebouwen bedraagt maximaal 6.200 m². De niet bebouwde delen worden ingericht als natuur, zie ook figuur 13.

Bij het ontwerp is rekeningen gehouden met het beperken van de impact op de aanwezige natuur. Hiervoor worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Geen ruimtebeslag binnen aangewezen boskernen;
- Verkaveling wordt afgestemd op de aanwezigheid van (beschermde) natuurwaarden.

De nieuwe appartementengebouwen krijgen een footprint van respectievelijk maximaal 342 m² (2x), 675 m² (2x), 720 m² (2x) en een gebouw van maximaal 2.666 m². Parkeren wordt opgelost onder de gebouwen (half verdiept). De gebouwen bestaan uit vier lagen en worden elk maximaal 15 m hoog. Zo blijven ze onder de boomtoppen. Doordat er een halfverdiepte parkeervoorziening onder de gebouwen wordt gerealiseerd is de eerste woonlaag niet gelijk aan het maaiveld (ca. 1,5 meter boven maaiveld). De ruimte tussen de gebouwen krijgt een natuurlijke inrichting, net als het openbare gebied. Bovenstaande beschrijvingen betreffen de maximale te bebouwen oppervlakte, de daadwerkelijke uitwerking kan anders worden, maar nooit groter dan hierboven genoemd. Dit betekent ook dat vergunningvrij uitbouwen wordt uitgesloten. Door het treffen van de juiste bouwkundige maatregelen ontstaan er meer kansen voor gebouwbewonende soorten. Ook de inrichting en het beheer op het omliggende terrein is gericht op specifieke soorten.

Ook voor het Alexanderkwartier geldt dat het doorlopen van de Voorontwerp Bestemmingsplan procedure heeft geleid tot aanpassing van het plan. Er wordt in het plan dat nu voorligt ruim minder Borrebos geraakt, de footprint van de gebouwen is kleiner en er wordt meer afstand gehouden van jaarrond beschermde nesten.

De te realiseren woningen dienen te voldoen aan de laatste regels van nieuwbouw t.a.v. duurzaamheid en worden ingepast in de natuurlijke omgeving waarin deze komen te liggen. Dit betekent dat de woningen een duurzaam en natuurlijk karakter krijgen. Concreet betekent dit:

- Nestvoorzieningen voor vogels worden toegepast in de bebouwing;
- Verblijfsvoorzieningen voor vleermuizen worden toegepast in de bebouwing;
- Toepassen van groene daken met ambitie leefgebied voor insecten;
- Toepassen van natuur- en vleermuisvriendelijke verlichting;
- Toepassen van inheemse beplanting;
- Natuurlijke inrichting van de leefomgeving met passeerbare zones voor kleine zoogdieren, reptielen en amfibieën.

Deze uitgangspunten worden opgenomen in het bestemmingsplan.

Figuur 14 Overzicht toekomstige situatie Alexanderkwartier (Masterplan april 2021).

4.1.5 Scoutingterrein

Huidige situatie

Het scoutingterrein ligt aan de rand van het eigendom van Paleis Soestdijk. Op deze locatie houdt de scouting diverse activiteiten in het aanwezige clubgebouw. Het terrein is niet openbaar toegankelijk en is afgesloten met een hekwerk. De scouting heeft haar 'speelgebied' in de openbaar toegankelijke bossen van Staatsbosbeheer.

Voorgenomen ontwikkeling

Het scoutingterrein blijft op dezelfde plek aanwezig, echter wordt in de nieuwe situatie het vlak dat gebruikt wordt door de scouting groter en neemt de bebouwde oppervlakte toe. Het gebruik van het terrein en bebouwing veranderen niet. De maximaal toegestane bebouwde oppervlakte van 120 m2 neemt toe met 150 m2 tot 270 m2 (zie Figuur 14, linksonder). Een groot deel van de deze nieuwbouw vindt plaats op bestaand intensief gebruikt scoutingterrein.

Aan de scouting wordt een verplichting opgelegd natuurvoorzieningen te realiseren aan de gebouwen.

4.1.6 Anna Amaliaoord

Huidige situatie

Het Anna Amaliaoord is feitelijk onderdeel van de Paleistuin en heeft in het verleden een aantal wijzigingen ondergaan. Van een klassieke symmetrische tuin naar het Zocherontwerp met de slingerende Alexanderlaan ertussen, van de Springertuin met een moestuin voor Koningin Juliana naar de huidige versnipperde toestand met de restanten van het voormalige Rosarium, de geamputeerde Alexanderlaan en als laatste toevoegingen de

nieuwe industriële kas (1974) en het kassahuisje (2006). Momenteel doet het Anna Amaliapark vooral dienst als doorsteek voor de bezoekers vanaf de parkeerplaats naar de Baarnse zijtuin en is in feite een aangekleed niemandsland tussen parkeerplaats en paleis met restanten van oudere tuin architectonische lagen. De tuin bestaat uit gazons, paden, heesterpartijen, opgaand bos, kassen, een tweetal vijvers en de watertoren. De watertoren wordt gebruikt voor bijeenkomsten in een kleinere setting (tot 40 personen).

Voorgenomen ontwikkeling

Twee nieuwe kassen (2 x 350 m²) vormen gezamenlijk de toegang tot het paleis. Er kunnen verschillende functies in worden gehuisvest zoals bijvoorbeeld een kleine museumwinkel en de kassa. De laatste van de twee oorspronkelijke negentiende-eeuwse kassen is ruim vijftig jaar geleden verwijderd. Het voornemen is om de beide kassen op hun oorspronkelijke plek terug te brengen, maar in een hedendaagse versie.

In dit deelgebied worden ook enkele bouwwerken gesloopt die geen functie meer hebben:

- Kassen en schuur 630 m2
- Kassagebouw 27 m2

Netto neemt het bebouwde oppervlakte toe met ca. 50 m^2. Het oppervlakte verhard neemt echter af door het weghalen van de opslagmogelijkheid naast de bestaande kas.

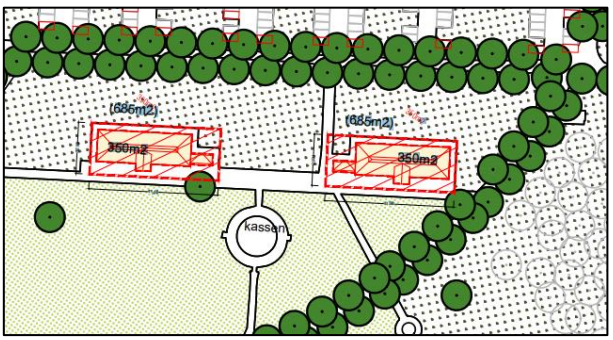

Figuur 15 Ruimtelijke ingrepen voor Anna Amaliaoord (Bron: West8, december 2020).

4.1.7 Parkeerterrein De Dries

Huidige situatie

Parkeerterrein De Dries is in 2006 ontwikkeld als parkeervoorziening ten noorden van het deelgebied Anna Amaliaoord in een vak met oude beuken. Er is in de bestaande situatie sprake van ca. 230 parkeerplaatsen.

Voorgenomen ontwikkeling

Doordat reeds sprake was van een vergunde situatie is er geen sprake van een feitelijke wijziging in gebruik voor de bestaande parkeervakken.

Om te voldoen aan de mobiliteitseisen is het noodzakelijk om op De Dries ca. 100 extra parkeerplaatsen te realiseren, zie Figuur 16. Hier zal aanvullend beperkt ruimtebeslag plaatsvinden op De Dries. Voor het bepalen van de exacte locaties van de nieuwe parkeerplaatsen zal een uitgebreid onderzoek gedaan worden om de impact te minimaliseren. Hierbij wordt minimaal rekening gehouden met:

- Geen bomenkap;
- BEA (boom effect analyse) gericht op toekomstig gebruik en doorvertaling naar welke bomen duurzaam in stand gehouden kunnen worden.

Bij de herinrichting van de parkeerplaats wordt rekening gehouden met de nu aanwezige bomen en zal het absolute uitgangpunt zijn het huidige bomenbestand in stand te houden. Uit de BEA komt voort hoe de parkeerplaatsen het beste gesitueerd kunnen worden rekening houdend met bestaande bomen.

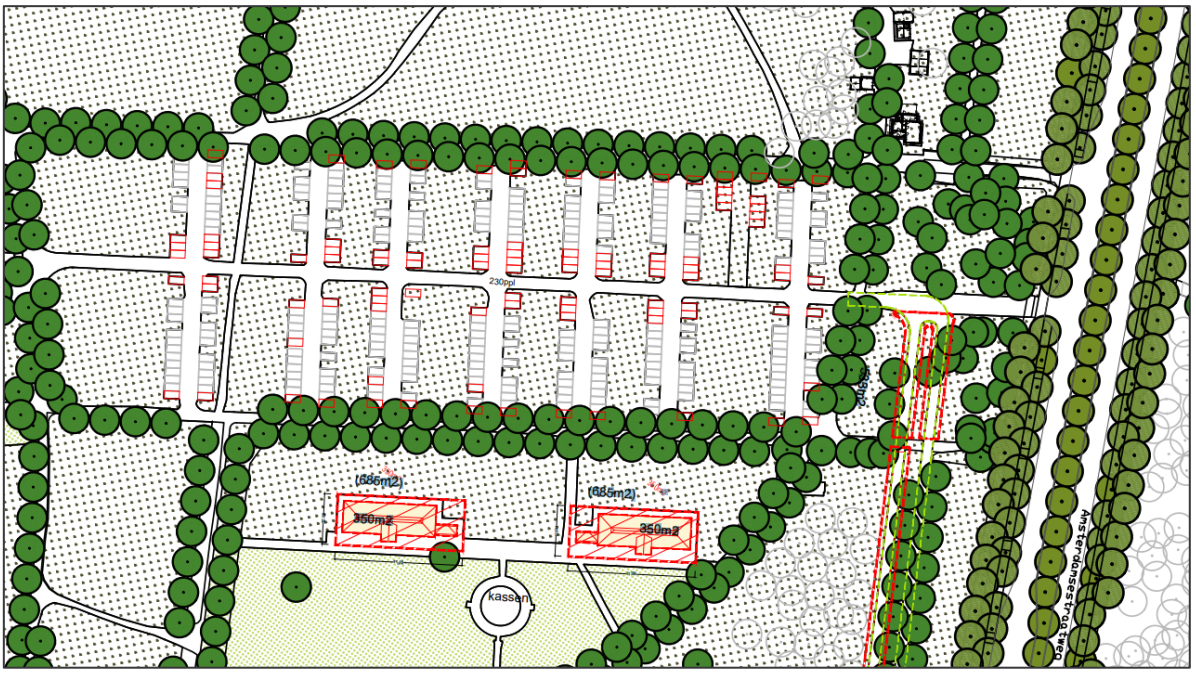

Figuur 16 Zoekgebied optimalisatie parkeerterrein De Dries en logistieke route bij evenementen (Bron: West8, november 2020).

Op dit moment is het parkeerterrein op De Dries bestaande (half)verharding. In de nieuwe situatie zal de oppervlakte verharding niet toenemen, de optimalisatie van het aantal parkeerplaatsen vindt plaats zonder daarvoor bomen te kappen.

4.1.8 Parade

Huidige situatie

Ten oosten van Paleis Soestdijk, aan de overzijde van de Amsterdamsestraatweg (N221), ligt het terrein dat 'de Parade' wordt genoemd. Hier liggen onder andere de Intendantswoning, de boerderij, het logiesgebouw en de dienstwoningen. Daarnaast ligt aan de zuidzijde van de Parade de kwekerij. Dit is een moestuincomplex die zijn oorsprong vindt in de 19e eeuw. Het is feitelijk een nog functionele 19e-eeuwse koninklijke moestuin. De moestuin wordt op dit moment extensief gebruikt. De buitenruimte op de Parade bestaat uit gazon, vakken met heesters en vaste planten. De heestervakken gaan over in gemengd loofbos. De ontsluitingsweg doorsnijdt de bosvakken en de aansluiting met het Baarnse bos. De kwekerij is de moestuin van het paleis en bestaat uit een boomgaard, grasland en een extensieve pluktuin. De aansluiting tussen het Baarnse Bos en de parade is er op dit moment nauwelijks, daar waar de structuren wijzen op eerdere verbinding tussen de bosgebieden.

Figuur 17 Omgeving Parade (november 2020, foto's Eelerwoude).

Voorgenomen ontwikkeling

De Parade gaat ruimte bieden aan een onderscheidend winkel-, horeca-, kantoor-, hotel- en kleinschalig evenementenprogramma. In het centrum komt het Paradeplein, een open ruimte die de verschillende gebouwen verbindt en die plaats biedt aan buitenhoreca en kleinschalige evenementen zoals markten, zie ook Figuur 18. Er wordt aan de achterzijde een verbinding gelegd met deze historische lanen.

Op de Parade komt een hotel met ongeveer 120 kamers. Deze kamers zijn verspreid over een aantal bestaande gebouwen (de koninklijke stallen, de intendantswoning, logiesgebouw) en nieuwbouw. De nieuwbouw bevindt zich achter de intendantswoning en zal maximaal drie verdiepingen (2 verdiepingen met kap) omvatten waarmee de nieuwbouw niet hoger kan worden dan de bestaande intendantsvilla. De nieuwbouw zal uit een cluster van

verschillende gebouwvolumes bestaan. Deze gebouwen hebben een commerciële plint zonder hotelkamers op de begane grond. De gebouwen vormen een ensemble in een dorpsachtige setting. Ten opzichte van de huidige situatie neemt het maximaal bebouwd oppervlakte toe met 1.000 m² binnen de Parade.

Figuur 18 Overzicht toekomstige situatie Parade

De te realiseren bebouwing dient te voldoen aan de laatste regels van nieuwbouw t.a.v. duurzaamheid en worden ingepast in de natuurlijke omgeving waarin deze komen te liggen. Dit betekent dat de bebouwing een duurzaam en natuurlijk karakter krijgen. Concreet betekent dit:

- Nestvoorzieningen voor vogels worden toegepast in de bebouwing;
- Verblijfsvoorzieningen voor vleermuizen worden toegepast in de bebouwing;
- Toepassen van groene daken met ambitieniveau: mos en sedumplanten;
- Toepassen van natuur- en vleermuisvriendelijke verlichting;
- Toepassen van inheemse beplanting;
- Natuurlijke inrichting van de leefomgeving

Een aantal niet monumentale gebouwen op de Parade wordt afgebroken om ruimte te maken voor onder andere meer parkeerruimte. In de toekomstige situatie is ruimte voor 230 plaatsen. Op het parkeerterrein wordt halfverharding toegepast, zodat regenwater in de grond kan infiltreren en het gebied een meer natuurlijke uitstraling krijgt. De parkeerstroken worden onderbroken door hagen en rijen bomen. Het parkeerterrein is toegankelijk via een inrit bij de Intendantsvilla.

4.1.9 Kwekerij

Huidige situatie

De kwekerij bestaat op dit moment uit een hoogstamboomgaard, een intensief gebruikt agrarisch perceel en een deel met oude kweekkas en monumentale werkschuur en een moestuin.

Figuur 19 Huidige situatie kwekerij.

Voorgenomen ontwikkeling

Het streven is de kwekerij middels een ecologisch harmonieus ontwerp weer een rol te geven in het functioneren van het landgoed en verbindingen naar andere delen van het natuurnetwerk. Met name de aangrenzende structuren zoals houtwallen, onbeheerde overhoeken, slootkanten, poelranden, heggen en perceelovergangen bieden extra mogelijkheden voor planten- en diersoorten. De natte verbinding van de Praamgracht wordt hierdoor aan beide kanten van de Amsterdamsestraatweg versterkt.

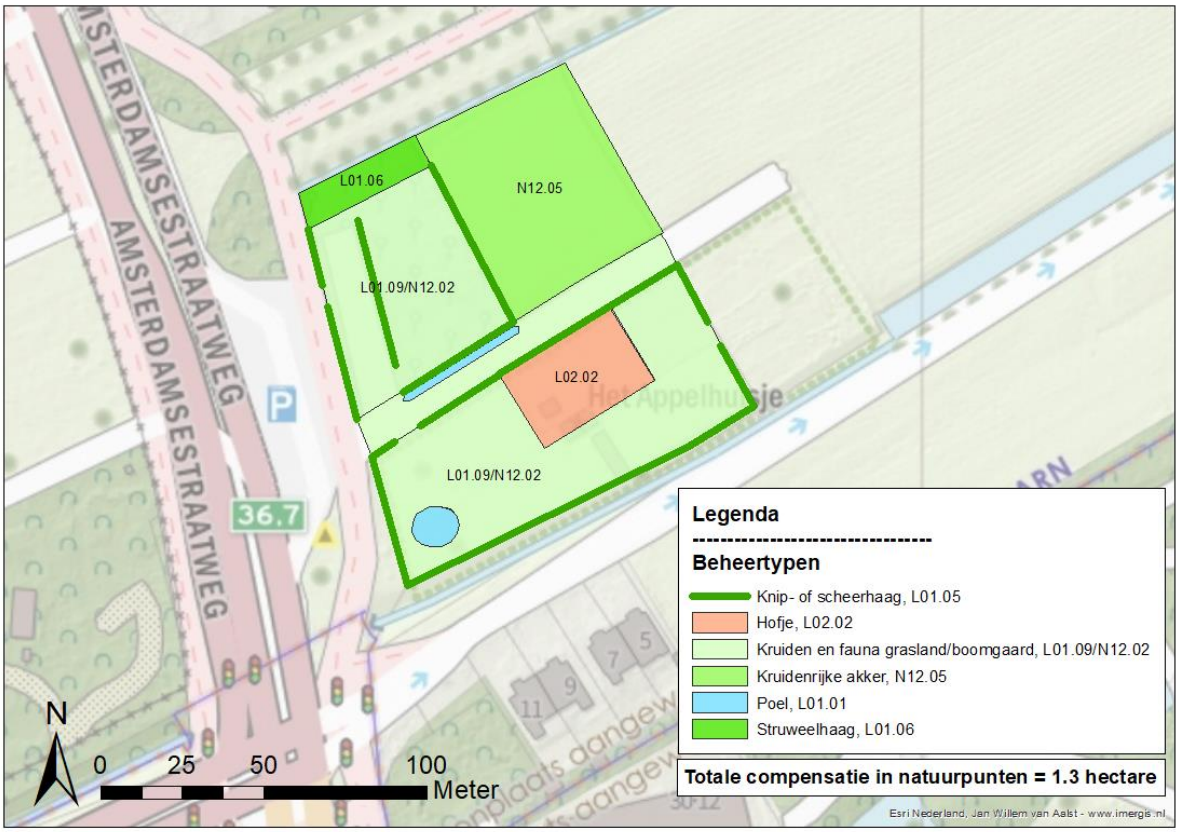

Figuur 20 Inrichtingsschets kwekerij.

Ook de boomgaard krijgt een meer natuurlijke inrichting. Een aantal bomen is aan vervanging toe door in de soortkeuze een variatie in fruitsoorten en in bloeitijdstip te kiezen ontstaat meerwaarde voor diverse soorten.

De aanwezigheid van vogels, vlinders en vleermuizen wordt daarnaast in het hele gebied gestimuleerd door het plaatsen van nestkasten, onder andere voor holenbroeders. Voor insecten vormen op de kop gehangen bloempotten gevuld met stro een prima verblijfplaats evenals houtblokken met geboorde gaten in diverse diameter (insectenhotel).

Tot slot wordt ruim een kwart hectare intensief gebruikte landbouwgrond omgevormd kruidenrijk akker en wordt de kwekerij omgevormd naar kruiden- en faunarijk grasland, met struweel. Zie voor het inrichtingsplan van de kwekerij bijlage 1.

4.1.10 Emmapark en sportpaviljoen

Huidige situatie

Het Emmapark is in 1815-1817 ontworpen door J.D. Zocher als onderdeel van het gehele park in landschapsstijl. Het Emmapark wordt omsloten door een als slingerende gracht vormgegeven waterpartij die aansluit op de grote Vijver. Het Emmapark is doormiddel van een watergang fysiek afgesloten van andere delen van de Paleistuin en het Paleisbos. Het Emmapark bestaat uit een aantal weides en voornamelijk eikenlanen, maar ook een enkele beukenlaan, bosvakken met voornamelijk eik en een aantal solitaire bomen en boomgroepen. Het gehele Emmapark is omheind met schrikdraad. Door de aanwezigheid van de herten zijn onder andere de krenten verdwenen en krijgt ondergroei van bijvoorbeeld inlandse eik geen kans.

In 1937 is in het Emmapark het sportpaviljoen aangelegd. Het betreft een sportpaviljoen met dames- en herenkleedhokjes, douches, een solarium met keuken en een ruim terras. In de nabijheid van het sportpaviljoen werden een dubbele tennisbaan (nu nog 1 tennisbaan) en zwembad aangelegd. In 1929 werd ook een speelhuisje

gebouwd voor prinses Beatrix. Het sportcomplex is geheel omgracht. Het gras wordt intensief gemaaid. Het sportpaviljoen is regelmatig opengesteld voor bezoekers.

Figuur 21 Omgeving Sportpaviljoen (november 2020, foto's Eelerwoude).

Voorgenomen ontwikkeling

Het Sportpaviljoen wordt de verzamelplek voor begeleide boswandelingen door het Emmapark, waarbij de wandelingen in het Emmapark altijd onder begeleiding van een begeleider zijn en er niet van de paden afgeweken wordt. Er wordt in de bestaande bebouwing een informatiepunt over flora en fauna gerealiseerd, er is een toiletvoorziening (eveneens in de bestaande bebouwing) en een speelweide voor kinderen (samen met speelhuisje). Ook komt er in de bestaande bebouwing een (seizoensgebonden) horecapunt (capaciteit van ca. 25 personen). Naast het Sportpaviljoen bevindt zich het zwembad. Hier is het plan om een onderwaterbeleving te realiseren, met een toegang om af te kunnen dalen. Alle functies worden binnen de bestaande bebouwing gerealiseerd.

Voor het Emmapark geldt de ambitie om de natuurwaarden te vergroten. Voor het gehele Emmapark wordt in het inrichtings- en beheerplan een strategie opgesteld om dit gebied te ontwikkelen tot een gebied met hoge natuurkwaliteiten. Voor het terrein geldt nu dat de huidige waarden laag zijn gezien de hoge begrazingsdruk van damherten. Deze begrazingsdruk wordt afgebouwd. Door het weghalen van de damherten kan het gebied zich gaan ontwikkelen. Jonge bomen en struiken krijgen weer mogelijkheden om uit te groeien, eventueel na het bloot leggen van zaadbanken, waardoor een natuurlijker gebied ontstaat.

Er worden daarnaast maatregelen getroffen t.b.v. aandachtsoorten. Er wordt onderzoek gedaan naar het watersysteem en er worden maatregelen t.b.v. verbetering van het watersysteem getroffen, waaronder het verwijderen van de blad- en sliblaag uit gracht. De hekken rondom het Emmapark en het sportcomplex worden verwijderd t.b.v. de passeerbaarheid van fauna. Ook worden er passages over de gracht aangelegd t.b.v. de passeerbaarheid voor soorten over de gracht.

4.1.11 Paleisbos

Huidige situatie

Het terrein van Paleis Soestdijk bestaat grotendeels uit bossen en parkbos met enkele open gebieden waarin o.a. gemend bos, gemengd loof- of naaldhout en monoculturen van naaldhout, beuk of eik aanwezig zijn. Binnen deze percelen zijn diverse lanen aanwezig, waarlangs in veel gevallen laanbeplanting is toegepast in de vorm van beuk en eik. Op de open plekken zijn graslanden aanwezig, die op sommige locaties verruigd zijn. Daarnaast zijn er nog enkele poelen en watergangen aanwezig.

Het Paleisbos is niet opengesteld voor publiek, alleen bewoners van de woningen en personeel hebben toegang tot het Paleisbos. Incidenteel wordt het Paleisbos opengesteld voor bezoekers, zoals tijdens de Royal Run of tijdens begeleide wandelingen.

In het Paleisbos wordt op dit moment geen gericht beheer op behoud en verbetering van natuurwaarden gevoerd. Het Paleisbos wordt in de basis goed onderhouden en de veiligheid voor bezoekers wordt geborgd. Van gericht natuurbeheer op soorten of beheertypen is geen sprake. Vergelijkbaar met de Paleistuin kennen de wateren in het Paleisbos schommelingen door beperkte aanvoer in de zomer en voldoende aanvoer in de winter. De poelen zijn blijvend water houdend, de sloten/greppels in het bos liggen het grootst deel van de zomer droog.

Figuur 22 Omgeving Emmapark en Paleisbos (november 2020, foto's Eelerwoude).

Voorgenomen ontwikkeling

Het Paleisbos is momenteel niet toegankelijk voor publiek en is in de visie op de natuurontwikkeling op het landgoed aangemerkt als rustzone. In de huidige situatie is een groot deel van het gebied productiebos. In het beheer- en inrichtingsplan is aangegeven dat op meerdere plaatsen dit bos zal worden omgevormd naar een divers bos dat zich kwalificeert als eiken-, dennen, beukenbos. Naast diverse maatregelen die ten goede komen aan de aandachtsoorten (zoals bijvoorbeeld dood hout in het bos en schuilmogelijkheden) worden ook verbindingen van het bos met omliggend gebied mogelijk gemaakt, bijvoorbeeld door het operationeel maken van de faunapassage in de Biltseweg. In het bos is nabij parkeerterrein de Dries een boskeet aanwezig welke verruimd zal worden met maximaal 160 m^2 om de onderhoudsfuncties van het landgoed te kunnen huisvesten (Figuur 23). Het paleisbos kan incidenteel onder begeleiding worden bezocht.

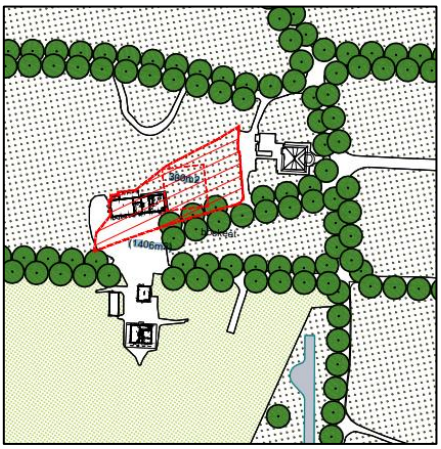

Figuur 23 Locatie Boskeet.

4.1.12 Aangrenzende gebieden

Paleis Soestdijk wordt aan de noordzijde omgeven door het Paardenbos en aan de oostzijde ligt het Baarnse bos. Beide gebieden worden vrij intensief gebruikt voor recreatie gezien het bestaande netwerk van paden, ruiterpaden en fietspaden. Ook zijn delen aangewezen als losloopgebied voor honden. Op jaarlijkse basis komen er ruim 280.000 unieke bezoekers in het Baarnse bos. In het Paardenbos is een losloopgebied voor honden, waar veel gebruik van wordt gemaakt. Aan het einde van de toegangsweg naar het voormalig Marechaussee-terrein (toekomstig Alexanderkwartier) ligt een parkeerplaats die intensief wordt gebruikt door mensen die in het Paardenbos met de hond gaan wandelen.

4.1.13 Evenementen

Huidige situatie

Binnen het vigerend bestemmingsplan en de evenementenverordening van de gemeente Baarn zijn evenementen mogelijk. Er geldt echter een aantal randvoorwaarden. Ten eerste is dat de evenementenverordening van de Gemeente Baarn. In hoofdlijnen komt dat neer op het volgende:

- er zijn per jaar 40 evenementdagen toegestaan op Soestdijk;
- een evenement mag maximaal 4 dagen duren. Dat kunnen dus totaal 10 evenementen van 4 dagen zijn of veertig van een dag, zolang het maximum van veertig evenementdagen niet wordt overschreden;
- er is geen maximum aantal bezoekers vastgesteld per evenement.

Daarnaast heeft de Provincie geluidsnormen vastgesteld. Die evenementen die de reguliere normen overschrijden heten geluid dragende evenementen. Ook hier is een plafond aan het geluid vastgelegd. Paleis Soestdijk mag van de bovengenoemde 40 evenementdagen 15 geluid dragende evenementdagen hebben. In overleg met de Gemeente Baarn zijn die in 2019 verlaagd naar 12.

Bovendien hoeft er ***geen*** vergunning te worden aangevraagd wanneer het om bijeenkomsten gaat onder de 500 personen. Dat kunnen rondleidingen zijn, bijeenkomsten in de oranjerie, bezoek van klassen, een opening van een tentoonstelling in het Paleis. Als er versterkt geluid wordt gebruikt moet ***wel*** een vergunning worden aangevraagd en telt dit mee in het totaal van 40 toegestane evenementendagen.

Voorgenomen ontwikkeling

Op het landgoed Soestdijk blijven in de toekomst evenementen mogelijk. Deze evenementen ondersteunen zoveel mogelijk het programma van Made By Holland. Aantal, omvang, aard en andere regels en voorwaarden passen binnen de huidige regels, verordeningen en wetten van zowel de Provincie Utrecht als de Gemeente Baarn.

In het huidige beleid zijn 40 vergunningsplichtige evenementdagen toegestaan, waarvan 12 zogenaamd geluidsdragend. Dat kan een evenement zijn van een dag, of van meerder dagen zolang het totaal aantal van 40 dagen maar niet wordt overschreden. Dit aantal wordt gehandhaafd in het ontwerp bestemmingsplan.

In de huidige regelgeving van de gemeente Baarn is geen maximaal aantal bezoekers per dag omschreven, met uitzondering van de geluidsdragende evenementen, namelijk 5.000 bezoekers per dag (komt voort uit de Wet milieubeheer). Paleis Soestdijk introduceert in dit ontwerp bestemmingsplan een maximum aantal bezoekers van 5.000 per dag voor alle evenementen.

De evenementen vinden plaats in de zogenaamde dynamische zone (zie Figuur 4). In die onderdelen van de dynamische zone waar regels gelden op het gebied van fauna wordt gewerkt binnen het wettelijke kader (Wet natuurbescherming). Zo wordt bijvoorbeeld rekening gehouden met paar- en broedseizoenen en regels ten aanzien van lichtuitstraling vanwege soorten zoals vleermuizen. In de overgangs- en rustzone is het wel mogelijk beperkt routegebonden activiteiten plaats te laten vinden (zoals bijvoorbeeld een hardloopwedstrijd als de Royal Run).

Het is de wens om het parkeren tijdens evenementen zoveel mogelijk op het terrein van het landgoed op te lossen. Door het instellen van een maximum van 5.000 bezoekers per dag is dit voor een groot deel ook realiseerbaar. Het weiland naast het Wilhelmina Chalet wordt 12 maal per jaar gebruikt als parkeerplaats, uiteraard met de daarvoor nodige beschermende voorzieningen. Het faciliteren van meer parkeermogelijkheden op het landgoed voor evenementen staat echter op gespannen voet met de natuurwaarden en de rustzone. Mocht er behoefte zijn aan parkeerplekken buiten het landgoed wordt dat gevonden in plekken zoals het Bomencentrum en Nijhoff.

<u>Samengevat:</u>

- Het uitgangspunt is maximaal 40 evenementdagen per jaar op Soestdijk.
- Een evenement mag maximaal 4 dagen duren. Dat kunnen dus totaal 10 evenementen van 4 dagen zijn of 40 van een dag. Zolang het maximum van veertig evenementdagen maar niet wordt overschreden.
- Paleis Soestdijk stelt een maximum aantal bezoekers vast van *5.000* per evenementdag.
- Besloten bijeenkomsten worden niet gezien als een evenement volgens de APV en tellen daarom niet mee in het aantal van 40 dagen. Ook bij een besloten bijeenkomst dient rekening te worden gehouden met de randvoorwaarden voor natuur.
- Kleine evenementen zijn niet vergunningsplichtig volgens de APV en tellen daarom niet mee in het maximum van 40 dagen. Wat onder een klein evenement wordt verstaan is beschreven in de APV (eendaags, vindt plaats tussen 7u-23u, max. 150 personen, max. geluidsniveau van 50 dB(A) overdag en 45 dB(A) in de avond).
- Van de 40 evenementdagen zal maximaal 12 dagen sprake zijn van een verhoogde geluidbelasting van 20 dB(A) hoger dan de reguliere geluidnormen.
- De evenementen zullen alleen in de dynamische zone plaatsvinden, met uitzondering van routegebonden activiteiten. De volgende evenementenlocaties (Figuur 24) worden binnen de dynamische zone globaal onderscheiden:

1. Weiland
2. Anna Amaliaveld
3. Voortuin
4. Vijver
5. Parade

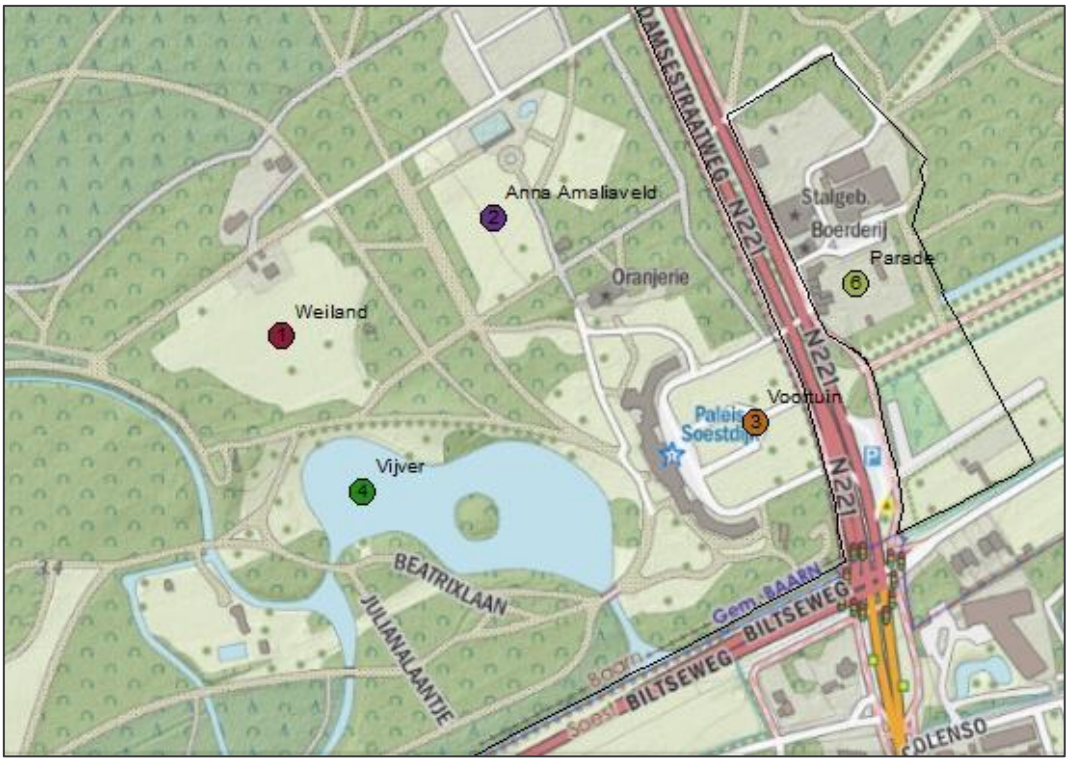

Figuur 24 Evenementenlocaties.

Sommige evenementen, zoals een hardloopwedstrijd, bestaan uit routegebonden activiteiten. Dit geldt bijvoorbeeld voor de Royal Run, waarbij de route ook buiten de dynamische zone loopt. De start- en finish dient wel binnen de dynamische zone gelegen te zijn.

Het ontwerp bestemmingsplan zal uitgaan van het huidige maximum van 40 (vergunningsplichtige) evenementdagen, zoals ook is opgenomen in het huidige beleid van de gemeente Baarn. Elk evenement mag maximaal 4 dagen duren.

Voor het landgoed is een zonering aangebracht. De evenementen zullen alleen in de dynamische zone plaats mogen vinden (met uitzondering van eventuele routegebonden activiteiten van een evenement, zoals bij een hardloopwedstrijd).

Er is een maximum aantal bezoekers geïntroduceerd van 5.000 bezoekers per evenementdag. Het parkeren kan voor een groot deel op het eigen terrein (560 permanente plekken en max. 12 keer per jaar zijn er ca. 450 plekken op het overloopterrein beschikbaar). Bij een groter evenement als een concert, is berekend dat sprake is van een maximale behoefte van ca. 1.600 parkeerplaatsen. Dit betekent dat als de volledige mogelijkheden op het landgoed worden benut er nog ca. 590 parkeerplaatsen in de omgeving nodig zijn. De aanwezige P+R voorzieningen zoals Bomencentrum, Nijhof e.d. bieden in totaal ruim voldoende capaciteit hiervoor. Bij een aanvraag voor een evenementenvergunning dient de organisator aan te tonen dat er voldoende parkeergelegenheid beschikbaar is.

De reguliere en verhoogde geluidnormen uit de beleidsnota ‘Geluidbeleidsregels bij Evenementen gemeente Baarn’ worden overgenomen in het bestemmingsplan. Van de 40 evenementdagen mag maximaal 12 dagen

sprake zijn van een verhoogde geluidbelasting van 20 dB(A) hoger dan de reguliere geluidnormen. Specifiek is geregeld dat op de Parade alleen evenementen zijn toegestaan die voldoen aan de reguliere geluidnormen.

5 Meerwaarde voor NNN

5.1 Wijze van beoordelen effect op NNN

Doel van deze beoordeling is bepalen welke aantasting van het NNN wordt veroorzaakt door de ontwikkelingen die in het bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt. Deze aantasting is alleen mogelijk wanneer aangetoond wordt dat er binnen een met het landgoed samenhangend gebied binnen 10 jaar een meerwaarde voor het NNN kan worden gecreëerd.

Bovendien geeft de interim omgevingsverordening aan dat de aantasting van het NNN zoveel mogelijk moet worden voorkomen en dat de overgebleven aantasting wordt gecompenseerd.

In dit hoofdstuk wordt beschreven welke aantasting overblijft na het optimaliseren van het plan voor natuurwaarden door in te gaan op de huidige waarde van het NNN en op welke manier deze worden aangetast en versterkt. Om een totaalbeeld te geven wordt gekeken naar de wezenlijke waarden en kenmerken (bestaande en potentiële waarden, robuustheid en aaneengeslotenheid, bijzondere soorten, verbindingsfunctie), oppervlakte en samenhang.

5.2 Wezenlijke kenmerken en waarden

5.2.1 Bestaande en potentiële waarden

Bestaande waarden

Binnen het totale areaal van landgoed Paleis Soestdijk komen vijf verschillende beheertypen voor. Het meest voorkomende beheertype is N16.03 Droogbos met productie (ca. 70 hectare). Daarna komt het beheertype N17.03 Park- of Stinzenbos (ca. 31 hectare). Het derde bos gerelateerde beheertype is N15.02 Dennen-, eiken-, en beukenbos (ca. 26 hectare). De andere beheertypen zijn N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland (ca. 4,4 hectare) en N04.02 Zoete plas (ca. 3,5 hectare). In Figuur 25 is een overzicht van de aanwezige beheertypen weergegeven.

Over het algemeen wordt de kwaliteit van de verschillende beheertypen beoordeeld als laag (N04.02 en N12.02) tot matig (N15.02, N17.03) en goed (N16.03) gebaseerd op structuurelementen en broedvogel onderzoek (Van den Bijtel 2014, Hanhardt 2021, Boomtotaalzorg 2020).

De analyse van de boskwaliteit voor de bosvakken met beheertype N17.03, N16.02 en N15.03 is gebaseerd de beoordeling van Boomtotaalzorg. Op de website van 'Bij12' worden verschillende structuurkenmerken genoemd waaraan de kwaliteit van een natuurtype kan worden bepaald. Binnen elk vak is vervolgens een inschatting gemaakt van deze structuurkenmerken:

- Soortensamenstelling (%),
- Gemengd bomenbestand (ja/nee per bosvak, en % per Natuurtype),
- Europees bomenbestand (%),
- Struweel en open plekken (%),
- Gelaagde boomfase (ja/nee),
- Dikke dode bomen (#),
- Dikke levende bomen (%).

De kwaliteitsbepaling voor natuurtype "N16.03 Droog bos met productie" wordt als volgt beoordeeld:

- Goed: indien minimaal 7 kwalificerende structuurkenmerken aanwezig zijn,
- Matig: indien minimaal 4 kwalificerende structuurkenmerken aanwezig zijn,
- Slecht: indien niet aan de criteria voor de klasse goed of matig is voldaan.

De kwaliteitsbepaling voor natuurtype “N15.02 Dennen-, eiken-, en beukenbos” wordt als volgt beoordeeld:

- Goed: indien minimaal 8 kwalificerende structuurkenmerken aanwezig zijn.
- Matig: indien minimaal 5 kwalificerende structuurkenmerken aanwezig zijn.
- Slecht: indien niet aan de criteria voor de klasse goed of matig is voldaan.

Naast het onderscheid in beheertype is er nog een ander onderscheid te maken. Op verschillende plekken binnen het plangebied zijn door de provincie Utrecht oude boskernen aangeduid met de kwalificatie 'waardevol' of ‘zeer waardevol’. Dit is vastgelegd in het Beleidskader Wet natuurbescherming provincie Utrecht 2017, supplement biodiversiteit 2016. De boskernen kenmerken zich als locaties waar een lange periode bos aanwezig is, de bodem ongestoord is en er specifieke plantensoorten groeien die kenmerkend zijn voor oude bostypen. Daarbij zijn de bomen deels wilde inheemse variëteiten. In de (voormalige) hakhoutbossen zijn zeer oude stoven aanwezig.

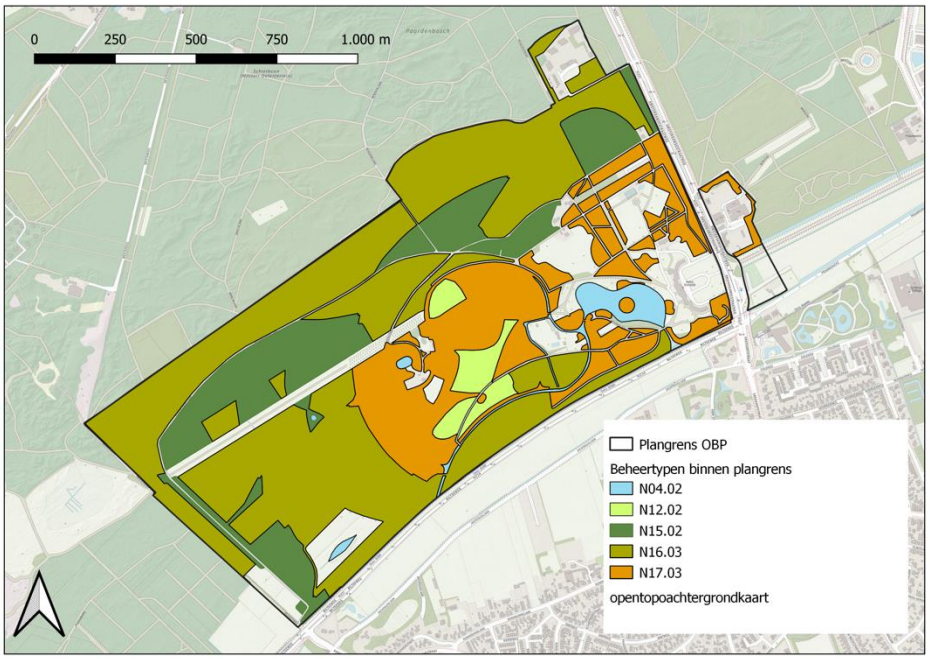

Figuur 25 Overzicht van de aanwezige beheertypen binnen en rond het plangebied.

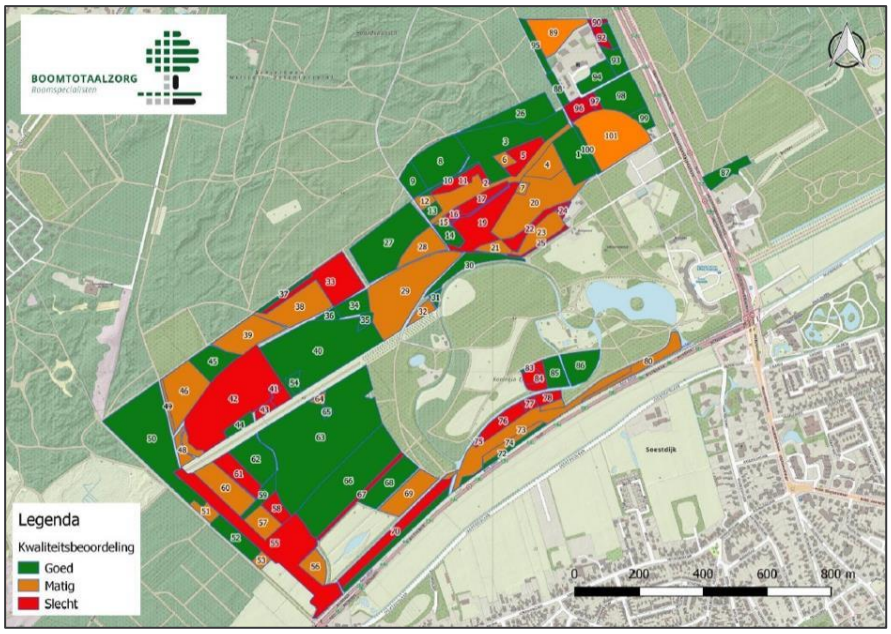

Figuur 26 Kaart kwaliteitsbeoordeling per bosvak (Boomtotaalzorg, 16-10-2019 op basis van begrenzing VOBP).

Potentiële waarden

Naast de beheertypekaart heeft de provincie Utrecht ook een ambitiekaart opgesteld. De kaart is opgenomen in het Natuurbeheerplan 2021 (Provincie Utrecht, 2020). Binnen de gehele provincie zijn prioriteiten gegeven aan de ambities. De verschillende prioriteiten zijn hieronder weergegeven:

- **Prioriteit 1**: Vochtige heide, zwakgebufferd ven, nat schraalland, droge schraalgraslanden en kruiden- en faunarijke akker.
- **Prioriteit 2**: zuur ven of hoogveenven, droge heide en zandverstuiving.
- **Prioriteit 3**: kruiden- en faunarijk grasland, haagbeuken- en essenbos en dennen- eiken- en beukenbos.

Van deze verschillende prioriteiten sluiten kruiden- en faunarijk grasland en dennen-, eiken- en beukenbos aan op de natuurwaarden die reeds aanwezig zijn. Overige beheertypen zoals vochtige heide, natte en droge schraalgraslanden, zuur ven of hoogveenven en zandverstuiving sluiten niet aan op het aanwezige ecosysteem binnen het terrein van Paleis Soestdijk.

De ambitie van provincie Utrecht t.a.v. potentiële waarde van Paleis Soestdijk betreft dus kruiden- en faunarijk grasland en dennen-, eiken- en beukenbos. Deze potentiële waarden zijn daarbij ook uitvoerbaar met aanpassingen in het beheer. Op de kwekerij liggen mogelijkheden ten aanzien van het ontwikkelen van een kruidenrijke akker. De overige waarden zijn gezien de aanwezige biotopen niet realistisch.

Omgevingsfactoren

Voor Paleis Soestdijk is een aantal omgevingsfactoren relevant voor het functioneren van het ecosysteem:

- Duisternis;
- Rust;
- Grondwaterstand;
- Kwel.

Het gebied heeft een wisselende duisternis. Er is redelijk veel lichtuitstraling van de drukke provinciale wegen N234 en N221. Naast lichtuitstraling van de wegen is er een zeer beperkte lichtuitstraling vanuit Soest en Baarn. Rond het Paleis zelf is grootschalige verlichting aanwezig: aanlichting van het gebouw en verlichting van de direct omliggende paden en parkeerplaats. Het Marachaussee terrein en de woningen op het terrein zijn deels verlicht.

Er is straatverlichting aanwezig op het Marachaussee terrein en in de nabijheid van de woningen. De toegangsweg heeft straatverlichting.

Van de Parade is alleen de wegzijde goed verlicht. Het achter liggende erf is relatief donker. Het gebied rond het Paleis en het Marachaussee-terrein wordt dagelijks gebruikt door bewoners, werknemers en bezoekers. Op de afgesloten delen van het landgoed heerst er verder rust. Dit geldt met name voor het achterste deel van de Paleistuin, ondanks de woningen en bewoners. In de huidige situatie is het Paleisbos afgesloten voor bezoekers. De Paleistuin is alleen toegankelijk voor bezoekers gedurende openingstijden. Het Marechaussee-terrein is ook afgesloten voor bezoekers en wordt gebruikt door de gebruikers van de verschillende gebouwen.

Voor de gebieden rond het Paleis en Alexanderkwartier geldt dat er zeer beperkte rust is. In de huidige situatie worden deze bossen intensief gebruikt door recreanten, hoofdzakelijk wandelaars, loslopende honden en mountainbikers.

De gemiddeld hoogste grondwaterstand van het gehele terrein varieert van 0,4 – 0,8 meter onder maaiveld tot meer dan 1,6 meter onder maaiveld (Provincie Utrecht, 2018b). Met name de gronden aan de zuidkant, tegen de N234 kennen een hogere gemiddelde hoogste grondwaterstand. De gemiddeld laagste grondwaterstand is voor nagenoeg het gehele gebied meer dan 1,6 meter onder maaiveld. In 2018 is de stuw in de Praamgracht, buiten het plangebied, geautomatiseerd, waardoor peilbeheer eenvoudiger is. Eventuele effecten van deze vernieuwde stuw zijn niet onderzocht door het Hoogheemraadschap. Binnen het terrein van Paleis Soestdijk is zeer beperkt sprake van kwel, maar met name nabij watergangen aan de achterzijde van het landgoed zijn er wel mogelijkheden de kwelnatuur te versterken. Over het algemeen heeft het gebied juist te maken met inzijging. De inzijgingsfunctie is ook terug te zien in de lage grondwaterstanden.

Effecten op bestaande en potentiële waarden

Met het uitwerken van de voorgenomen ontwikkelingen is rekening gehouden met natuurwaarden. Hierdoor vindt de aantasting hoofdzakelijk plaats op locaties waar de waarden binnen het NNN beperkt zijn, zoals bijvoorbeeld het huidige Marechausseeterrein, of dicht tegen het paleis (auditorium). Door een toename van bebouwd oppervlak in het Alexanderkwartier gaan op deze locatie voornamelijk potentiële waarden verloren. In de Paleistuin gaan beperkt waarden verloren, het betreft grotendeels, (half)verhardingen, gecultiveerde gazons en groenperken met beperkte waarde. de locatie Alexanderkwartier en scoutinggebouw gaat daarnaast oppervlakte bos met een beheertype verloren. Dit bos wordt over het algemeen beoordeeld als bos met matige kwaliteit. Als gevolg van de nieuwe ontsluiting van de Dries zal tussen een bestaande beukenlaan (met kwalificatie Park- en Stinzenbos) naast een bestaande laan, een tweede laan worden aangelegd.

Geïntegreerd in de ontwikkeling en buiten de specifieke ontwikkellocaties vinden kwaliteitsverbeteringen plaats (dit is verder uitgewerkt in het beheer- en inrichtingsplan). Met het verbeteren en omvormen van bestaande beheertypen naar een hoger kwaliteitsniveau wordt beter aangesloten op het ambitieniveau van het NNN. Gezien de beperkte afwisseling van bos, overgangsgebieden en graslanden binnen het landgoed zelf, wordt er een verbetering van het systeem gerealiseerd doordat er meer diversiteit ontstaat.

De aanwezige boskernen liggen niet op de locaties waar ingrepen voorzien zijn, waardoor er geen sprake is van directe aantasting van boskernen. Voor de boskernen wordt een aangepast beheerplan opgesteld, zodat het voortbestaan van deze waardevolle bosgebieden gegarandeerd wordt.

De voor Paleis Soestdijk relevante omgevingsfactoren zijn duisternis, rust en grondwaterstand. Voor duisternis geldt dat dit op het Alexanderkwartier en de Parade (waar al beperkte duisternis is) enigszins zal afnemen door veranderend gebruik. Er zullen echter maatregelen worden getroffen om uitstraling zoveel mogelijk te voorkomen tussen zonsondergang en zonsopkomst. Op die plekken waar duisternis nu een grote kwaliteit is, in het achterliggende bos, verandert duisternis niet.

Door de zonering van het gebruik van het landgoed is er specifiek aandacht voor rust. Ondanks een afname van rust rond het Alexanderkwartier, Parade en Paleis is er sterk ingezet op het behoud en versterken van de rust in

achterliggend Paleisbos. De zonering die is opgenomen in de Visie op natuur (zie paragraaf 0) welke wordt verankerd in het beheer- en inrichtingsplan is hier een belangrijke voorwaarde voor.

Het bestemmingsplan maakt geen ontwikkelingen mogelijk die effecten hebben op de grondwaterstand van het gebied. Wel is van belang dat tijdens de uitvoeringsfase rekening gehouden wordt met het grondwaterpeil, zodat dit niet dermate fluctueert dat de natuurwaarden daaronder leiden.

De ontwikkelingen op het gebied van verkeer, de woningbouw op het Alexanderkwartier (binnen bestaand bosgebied) en de bouw van een van de kassen in het Anna Amaliaoord hebben mogelijk een negatief effect op bestaande of potentiële waarden. Overige ontwikkelingen vinden plaats op locaties met beperkte waarde waardoor effect is uit te sluiten.

Daarnaast wordt op korte termijn gestart met de verbetering van de kwaliteit in het paleisbos en het Emmapark waardoor binnen 10 jaar meerwaarde voor het NNN wordt gerealiseerd. Immers door het verbeteren van de kwaliteit van de beheertypen worden de potentiële waarden voor doelsoorten van deze beheertypen optimaal benut. Een groot deel van de natuurmaatregelen hebben enige tijd nodig om effect te sorteren, waardoor op de langere termijn de waarde van het ecosysteem op landgoed Soestdijk verder wordt vergroot.

5.2.2 Robuustheid en aaneengeslotenheid van het NNN

Het landgoed Paleis Soestdijk kenmerkt zich als een vrij robuust onderdeel van het Natuurnetwerk. Het betreft geen langgerekt of smal gebied waar verstoring of versnippering grote gevolgen kunnen hebben. De grote oppervlakte vertaalt zich ook in het voorkomen van enkele specifieke soorten. Ten noorden en ten westen liggen bos- en heidegebieden die aansluiten op het plangebied.

Echter wegen rondom het plangebied vormen een barrière voor de verplaatsingen van grondgebonden diersoorten. Dit leidt ertoe dat de paleistuin en het paleisbos vanuit het zuiden en oosten in enige mate geïsoleerd zijn. De harde barrières die door deze wegen worden gevormd, zorgen voor een beperking van de aaneengeslotenheid (en samenhang) van het NNN.

Ten opzichte van de omgeving ligt Landgoed Paleis Soestdijk binnen een groter gebied binnen het NNN. Tot deze gebieden behoren de bossen rond Lage Vuursche, tot aan Hilversum. Daarnaast liggen er nog diverse bos- en heidegebieden, met een aansluiting op de Utrechtse Heuvelrug. Deze gebieden worden doorsneden door lokale en regionale wegen. Dit geheel vormt een aaneengesloten en robuust gebied. In Figuur 2 is de ligging van Paleis Soestdijk weergegeven in verhouding tot het NNN in de omgeving.

Effecten op Robuustheid en aaneengeslotenheid

Met landgoed Paleis Soestdijk in de huidige situatie is sprake van een robuust en deels goed aaneengesloten gebied. Richting het noorden en westen zijn goede verbindingen voor natuur aanwezig en ligt het landgoed in een groter geheel van het NNN. De aanwezige N-wegen zorgen echter voor een barrière naar het zuiden en oosten en beperken daar de robuustheid en aaneengeslotenheid. Tevens zijn er binnen het gebied diverse niet passeerbare hekwerken aanwezig.

Met de voorgenomen ingreep op de locatie van het Alexanderkwartier waar met de bouw van appartementen in een compact plan rekening gehouden wordt met de omvang en kwaliteit van het gebied, wordt voorkomen dat de woonwijk op zichzelf een barrière werking gaat krijgen voor o.a. kleine zoogdieren en reptielen. Voor grotere zoogdieren zoals ree, blijven de huidige (beperkte) verbindingen bestaan en worden de mogelijkheden door het opheffen van de afsluiting van het terrein verbeterd. De bestaande verbindingen blijven functioneren en gebieden die nog niet goed verbonden zijn, worden juist verbonden met Paleis Soestdijk.

Door in het beheer in te spelen op een robuust natuurlijk systeem, het verbeteren van de interne passeerbaarheid op het landgoed en het versterken van de samenhang tussen Paleisbos – Baarnse bos en Praamgracht wordt er een meerwaarde gerealiseerd voor de robuustheid en aaneengeslotenheid van het NNN.

Door het herinrichten van de kwekerij wordt bovendien de robuustheid van de (natte) verbinding langs de praamgracht versterkt.

5.2.3 Aanwezigheid bijzondere soorten

In deze paragraaf wordt beschreven welke bijzondere soorten er voorkomen rond Paleis Soestdijk. Tot bijzondere soorten worden wettelijk beschermde soorten en aandachtsoorten gerekend. De provincie Utrecht heeft onderzocht welke beschermde en bedreigde planten en dieren in de provincie voorkomen. Dat leverde een lijst op met 517 aandachtsoorten. Daarbinnen heeft de provincie de 41 icoonsoorten benoemd die symbool staan voor alle aandachtsoorten.

Flora en vegetatie

Het bos is nagenoeg geheel aangeplant. De soortensamenstelling is gevarieerd en bestaat vooral uit gemengd bos en soorten als grove den, lariks, fijnspar, beuk en zomereik. De bospercelen worden doorsneden door een stelsel van lanen met name van beuk, waarvan sommige bomen bijna 200 jaar oud zijn. Vanwege de hoge leeftijd en een verminderde vitaliteit zijn in veel bomen holten aanwezig en is het gebied rijk aan paddenstoelen. Er zijn in totaal 398 soorten vastgesteld, waarvan 55 soorten op de Rode Lijst van bedreigde soorten staan (herleid uit Van den Bijtel 2013 en 2014). Bijzonder is de vondst van het ernstig bedreigde wit heidetrechtertje in 2013, in een met veenmos begroeide rand langs de noordoever van de sloot in de Jachtweide. Ook de aanwezigheid van zes soorten uit de Rode Lijst-categorie ‘bedreigd’ moeten vermeld worden: bruinbultige franjehoed, jodoformrussula, pruikzwam, ranzige mycena, stromesthazenpootje en witgeringd mosklokje. Met uitzondering van het stromesthazenpootje, en met aanvulling van de milde braakrussula gelden de soorten ook als aandachtssoort binnen de begrensde NNN.

Binnen het landgoed (exclusief de Paleistuin) zijn in 2013 in totaal 50 korstmossoorten vastgesteld, waarvan twee soorten zijn opgenomen op de Rode lijst. Opmerkelijk is de vondst in 2013 van het korstmos de geelgrijze poederkorst, in een bosperceel in het Parkbos. Op dat moment de enige bekende vindplaats in Nederland. In hetzelfde gebied en jaar zijn 63 soorten bladmossen en 11 soorten levermossen vastgesteld (Van den Bijtel, 2014). Ook hier is een vondst gedaan van een unieke soort, het bosspinragmos, eveneens op dat moment de in Nederland enige bekende groeiplaats.

De floristische waarden op het landgoed zijn niet bijzonder groot. In de bospercelen ontbreekt op veel plaatsen de onderbegroeiing of bestaat deze uit grote oppervlakten van adelaarsvaren. Ook zoomvegetaties en struwelen komen als gevolg van het gevoerde beheer niet voor (Van den Bijtel, 2014). Op open plekken en langs bospaden bestaat de kruidlaag vooral uit grassen en brede stekelvaren. Het aantal ‘oud bosplanten’, kenmerkende soorten die voorkomen op locaties waar al meer dan 200 jaar bos groeit, is beperkt tot kleine aantallen van slechts zes soorten en een beperkt aantal groeiplaatsen (Van de Bijtel, 2014). Vermoedelijk veroorzaakt door een sterke dominantie van adelaarsvaren, overigens ook een oud bosplant die bovendien over grote oppervlakten in het gebied voorkomt. Bijzonder is de aanwezigheid van stomp fonteinkruid in de paleisvijver en op enkele groeiplaatsen in de omgeving. De soort geldt in de provincie Utrecht als bedreigde plantensoort (Van den Bijtel, 2013). Van den Bijtel vermeld ook het voorkomen van de bedreigde vlottende bies in de omgeving van de Jachtweide. De oevervegetaties rond de spreng, paleisvijver en de vijver bij de kas bestaan uit overwegend algemene soorten. Aan de westzijde van de paleisvijver, in de spreng, delen van de ringgracht en in en rond de waterelementen in de Jachtweide zijn wat plantensoorten aangetroffen die wijzen op de aanwezigheid van ondiep grondwater en kwel. De meeste locaties vallen in de tweede helft van het voorjaar echter alweer droog. Vermeldenswaardig tot slot is de aanwezigheid op diverse plaatsen van bijzondere mossen waaronder groot gaffeltandmos, kalkvedermos en ook steenbreekvaren in steilranden langs watergangen en greppels. Op een viertal plaatsen in het Parkbos komt koningsvaren voor (Van den Bijtel, 2014).

Fauna

De broedvogelbevolking is met 53 soorten in het Parkbos en 49 soorten in de Paleistuin redelijk soortenrijk (Van den Bijtel 2013, resp. 2014). Opvallend is het grote aantal holenbroeders als spechten, mezen en soorten als bosuil, boomklever en boomkruiper. Ook zijn er enkele territoria ransuil in en rond de Paleistuin en het Alexanderkwartier aangetroffen (Aveco de Bondt, 2019). Door een combinatie van rust en de aanwezigheid van oude bomen en bosopstanden, nestelen in het Parkbos vogelsoorten als havik, zwarte specht en wespendief. Ook zijn er in het gebied een paar raven aanwezig en een paartje ijsvogels. De aanwezigheid van naaldhout komt naar voren in een flink aantal territoria van goudvink, goudhaan, kuifmees, zwarte mees en diverse roofvogels. Het feit dat in het bos weinig houtige onderbegroeiing, jong bos en struweel voorkomt kenmerkt zich door kleine aantallen van algemene soorten als tuinfluiter, fitis en houtduif. Roofvogels zijn goed vertegenwoordigd door soorten als buizerd, havik, sperwer, boomvalk en wespendief (Aveco de Bondt, 2019; Van den Bijtel, 2013/2014).

Met een totaal van 10 vleermuissoorten is het plangebied relatief rijk aan vleermuizen. Van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis zijn zomer- en/of kraamverblijfplaatsen vastgesteld. Van baardvleermuis, gewone grootoorvleermuis en watervleermuis worden zomer- of kraamverblijfplaatsen binnen het plangebied vermoed. In de ijskelder overwinteren kleine aantallen van watervleermuis, baardvleermuis, gewone grootoorvleermuis, franjestaart en watervleermuis. Ook op de zolder van de watertoren overwinteren enkele exemplaren van ruige dwergvleermuis en gewone dwergvleermuis.

	verblijfplaats					
soort	zomer-	kraam-	balts/paar-	winter-	vliegroute	foerageergebied
baardvleermuis	*x**	*x**		X		(X)
bosvleermuis						(X)
gewone dwergvleermuis	X		X	X	X*	X
gewone grootoorvleermuis	*x**	*x**		X		X
franjestaart	*x**			X		(X)
laatvlieger	X				X*	X
rosse vleermuis	X	X		*x**	X*	X
ruige dwergvleermuis	X		X	X	X*	X
tweekleurige vleermuis						(X)
watervleermuis	*x**	*x**	X	X	X*	X

X *= vastgestelde functie*
x = waarschijnlijke functie
*(**X**) onduidelijke of beperkte functie voor klein aantal vleermuizen*
** op basis van onderzoek door Van den Bijtel, 2013/2014*

Figuur 27: Overzicht van aanwezige vleermuissoorten en gebiedsfuncties (Bron: Soortenonderzoek, Eelerwoude 2021).

Van verschillende vleermuissoorten zijn kraamverblijfplaatsen aanwezig en de laanbeplantingen en de ringgracht zijn belangrijke vliegroutes van en naar ondermeer de Paleisvijver, waar grote aantallen gewone dwergvleermuizen, watervleermuizen en rosse vleermuizen op insecten jagen. Op het terrein leven tenminste twee dassenfamilies die hun voedsel zoeken in de bospercelen en in de gazons rond het Paleis. Ook op en rond de Parade komen dassen voor, vermoedelijk afkomstig uit het Baarnse Bos omdat de drukke Amsterdamsestraatweg een grote barrière vormt. Ook de boommarter komt op het landgoed voor, aangetrokken door het grote aanbod aan oude bomen met holten, geschikte verblijfplaatsen voor deze vrij kritische soort. Aanwezigheid van de boommarter verklaart mogelijk het relatief kleine aantal eekhoorns dat wordt waargenomen, ondanks de aanwezigheid van veel geschikte leefgebied.

De vijver vormt een belangrijk leefgebied voor de ringslang, die op diverse plaatsen verspreid over het gebied voorkomt. Zowel in de omgeving van de Parade als in de Paleistuin zijn jonge ringslangen gezien en vindt waarschijnlijk voortplanting plaats. Vermoedelijk gaat om twee deelpopulaties van enkele tientallen dieren aan weerszijden van de Amsterdamsestraatweg (N211), die overigens ook voor de ringslang een grote barrière vormt. In het Paleisbos en het bosgebied van het Marechausseeterrein is de hazelworm vastgesteld. In de omgeving van

het Paleis en de Parade lijkt de soort te ontbreken. De aanwezigheid van de levendbarende hagedis is beperkt tot enkele dieren rond het sportcomplex en in bosranden verspreid over het landgoed.

Met name de omgeving van de paleisvijver is rijk aan amfibieën. Naast algemene soorten als bruine kikker, bastaardkikker en gewone pad is hier in 2013 ook nog de vrij kritische poelkikker waargenomen. Het ging om in totaal 3 locaties en maximaal zo'n 40 dieren. Van der Helm trof in 2011 en 2012 ook heikikkers aan in de Paleistuin en stelde voortplanting vast in 2013 in een kwelsloot in de Jachtweide. Het ging vermoedelijk om restpopulaties die na deze jaren helaas niet meer zijn vastgesteld. Het droogvallen van waterelementen lijkt één van de belangrijkste oorzaken voor het (ogenschijnlijk) verdwijnen van de heikikker en van de kleine aantallen poelkikkers.

Het plangebied is niet bijzonder rijk aan dagvlinders. Van den Bijtel trof 20 in hoofdzaak algemene soorten aan in kleine aantallen (herleid uit Van den Bijtel 2013 en 2014). Het ontbreken van voldoende nectarplanten wordt als een belangrijke oorzaak genoemd van de beperkte soortenrijkdom. Anders ligt dit bij de groep van libellen. Hier gaat het om een totaal van 32 soorten, waaronder 6 soorten van de Rode Lijst: bruine winterjuffer, gevlekte witsnuitlibel, glassnijder, tengere pantserjuffer, venwitsnuitlibel en vroege glazenmaker. De rijkdom aan libellen heeft waarschijnlijk te maken met de goede waterkwaliteit van matig voedselarm tot matig voedselrijk water. De waarneming van de beschermde gevlekte witsnuitlibel heeft betrekking op een enkel zwervend exemplaar. De bruine winterjuffer is de laatste jaren sterk toegenomen, ook op het landgoed. Verspreid over het gebied zijn tientallen dieren waargenomen.

Van de sprinkhanen en krekels zijn er in totaal 17 soorten binnen het landgoed vastgesteld, waarvan de aanwezigheid van de veldkrekel (tevens een provinciale aandachtssoort en Rode Lijstsoort) bijzonder is om te noemen. De soort is in 2013 op 3 locaties aan de westzijde van het Parkbos aangetroffen. Het gaat om een kleine populatie die waarschijnlijk onderdeel uitmaakt van een vrij grote populatie van veldkrekel in het aangrenzende gebied De Stulp.

Op het landgoed zijn circa 77 wilde bijensoorten vastgesteld (herleid uit Van den Bijtel 2013, 2014 en Brandsma, 2021). Van deze soorten staan andoornbij, blauwe metselbij, kleine klokjesbij, kruiskruidzandbij, lathyrusbij, roodharige wespbij en tuinbladsnijder op de Rode Lijst. De kruiskruidzandbij is tevens een provinciale aandachtssoort. De betekenis van het landgoed voor wilde bijen wordt beoordeeld als betrekkelijk gering (Van den Bijtel 2014). Van veel soorten zijn slechts enkele exemplaren gezien.

Effect op soorten

De woningbouw op het Alexanderkwartier en de ingrepen in het Anna Amaliaoord en de Paleistuin hebben op korte termijn een ongunstig effect op de aanwezigheid van bijzondere soorten en leefgebieden. Binnen de deelgebieden worden maatregelen getroffen met als doel deze effecten te beperken. Een grotere winst zit in het verbeteren van het leefgebied buiten de besproken deelgebieden. Hierin is voorzien door de inrichtings- en beheermaatregelen in het Emmapark, de kwekerij en het paleisbos.

De effecten op de aanwezigheid van bijzondere soorten wordt verdeeld in beschermde soorten en aandachtsoorten. Belangrijke aandachts- en icoonsoorten op het landgoed zijn diverse soorten vleermuizen, de das, ringslang en hazelworm, en enkele jaarrond beschermde broedvogels zoals een ransuil en een sperwer. Voor deze soorten is binnen het kader van haalbaarheid van het bestemmingsplan een soortenonderzoek en toetsing Wet natuurbescherming uitgevoerd. Ten behoeve van dit criterium worden de effecten per leefgebied beschreven.

Vleermuizen

Op het landgoed Paleis Soestdijk zijn 10 soorten vleermuizen vastgesteld, waar van 8 soorten vaste rust- en verblijfplaatsen zijn vastgesteld. De voorgenomen ontwikkelingen hebben directe effecten op verblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis, gewone dwergvleermuis en laatvlieger en vermoedelijk ook op gewone grootoorvleermuis. Het gaat hierbij om sloop van bebouwing. Compenserende en mitigerende maatregelen zijn

noodzakelijk om negatieve effecten te voorkomen en te beperken, ondermeer door tijdig alternatieven verblijfplaatsen aan te bieden en waarvoor daar een ontheffing Wnb is verleend, gebouwen voorafgaand aan de werkzaamheden op een adequate wijze ongeschikt te maken. Nieuwe, permanente verblijfplaatsen worden gecreëerd door de nieuwbouw 'natuurinclusief' te ontwikkelen. Met deze maatregelen kan worden uitgesloten dat er sprake is van een aantasting van de NNN op het aspect van vleermuizen.

Ook met betrekking tot belangrijke vliegroutes en essentieel foerageergebied van vleermuizen geldt dat er dusdanige maatregelen worden getroffen dat er geen sprake is van een structurele aantasting van natuurwaarden en de begrensde NNN. Voor een nadere toelichting zie de rapportage van het soortenonderzoek.

Grondgebonden zoogdieren

Van de soorten: boommarter en eekhoorn zijn binnen de ontwikkelingsgebieden geen verblijfplaatsen vastgesteld. Een direct verlies of aantasting van dergelijke verblijfplaatsen is dus niet van toepassing. De afname aan geschikt leefgebied voor deze soorten is tevens (zeer) beperkt en door de omvormingsmaatregelen van het Parkbos in de Rustzone wordt verwacht dat het voedselaanbod voor diverse soorten (waaronder de boommarter en de eekhoorn) hier op termijn flink zal verbeterd.

Vastgesteld is dat de das drie bijburchten heeft binnen de locaties waar ontwikkelingen en evenementen plaatsvinden. De ontwikkeling van de nieuwe entree bij het Paleis leidt waarschijnlijk tot het verlaten van de bijburcht op korte afstand van het paleis. De twee andere bijburchten raken door de ontwikkelingen mogelijk verstoord. Daarnaast zullen de plannen ten koste gaan van een beperkt oppervlakte aan foerageergebied van de das, niet alleen door ruimtelijke ontwikkelingen maar ook door een intensiever gebruik van de Paleistuin bij evenementen. Naar verwachting leidt (op lange termijn) ook hier de omvorming van het Parkbos tot een (flinke) verbetering van de voedselsituatie voor de das. Als mitigerende maatregel voor de korte termijn wordt een graslandperceel in het Parkbos omgevormd tot wildakker waarop bijvoorbeeld (extensieve) maïs wordt verbouwd. Bovendien worden twee faunavoorzieningen onder de Amsterdamsestraatweg gerealiseerd, waardoor verbinding en uitwisseling met soorten (waaronder de das) en leefgebied in het Baarnse Bos sterk verbeterd wordt. Een derde reeds aanwezige faunavoorziening onder de Biltseweg wordt geoptimaliseerd en geschikt gemaakt voor grondgebonden zoogdieren als de das. Door deze maatregelen ontstaan voor diverse beschermde soorten nieuwe mogelijkheden om ook buiten het plangebied te foerageren.

Reptielen en amfibieën

De voorgenomen ontwikkelingsplannen leiden tot een (beperkt) verlies van leefgebied van beschermde reptielsoorten als de ringslang en mogelijk ook van de hazelworm en de levendbarende hagedis. Anderzijds ontstaan door het omvormingsbeheer van het Parkbos, verbetering van de waterhuishouding in het plangebied, de realisatie van nieuwe waterelementen en de herprofilering van oevers langs watergangen en vijvers, weer nieuwe leefgebieden. De realisatie en/of verbetering van respectievelijk drie faunapassages onder de Amsterdamsestraatweg en Biltseweg versterkt de mogelijkheden voor uitwisseling met omliggende populaties.

Om verstoring en sterfte van ringslang, hazelworm en levendbarende hagedis tijdens de aanlegfase te voorkomen worden (mitigerende) maatregelen getroffen. Deze maatregelen zijn gericht op het tegengaan van vestiging van bovengenoemde soorten in het werkgebied en het eventueel afvangen en verplaatsen van deze dieren indien deze aangetroffen worden binnen het werkgebied. Omdat (onbedoelde) aantasting van verblijfplaatsen van ringslang en hazelworm niet kan worden gegarandeerd wordt op dit aspect ontheffing aangevraagd. Om verkeersslachtoffers te voorkomen, met name in de omgeving van het Alexanderkwartier, worden hier amfibie- en reptiel werende rasters in combinatie met faunabuizen aangebracht.

Beschermde amfibieën beperken zich tot de Poelkikker in de Paleisvijver en mogelijk, maar onwaarschijnlijk, heikikker in het Paleisbos. Op locaties waar de vernomen ontwikkelingen plaats gaan vinden komen deze soorten niet voor. Een toename van verkeer en bezoekers tijdens en na de aanlegfase kan echter wel leiden tot verstoring en een grotere kans op sterfte in de poelkikkerpopulatie. Door het nemen van mitigerende maatregelen kan

zowel de verstoring en mogelijke sterfte voorkomen worden als het leefgebied worden versterkt. Zo zullen ook amfibieën profiteren van een verbeterd leefgebied in het Paleisbos.

Vogels

Binnen en direct rond de ontwikkelingslocaties zijn nesten en territoria van ransuil, sperwer en boomvalk vastgesteld. De plannen zijn dusdanig aan- en ingepast dat de nestlocaties niet worden aangetast of verstoord. De uitvoering van verstorende werkzaamheden, zoals sloop en nieuwbouw wordt afgestemd op de aanwezigheid van deze nestlocaties en gebiedsfuncties en er worden mitigerende maatregelen getroffen om eventuele effecten in zowel de aanleg- als in de gebruiksfase te voorkomen. Nadere uitwerking vindt plaats in ecologische werkprotocollen. Verwacht wordt dat dit alles voldoende is om de functionaliteit van de nestlocaties te garanderen.

Insecten

Van insecten is alleen het voorkomen van de veldkrekel, kruiskruidzandbij en gevlekte witsnuitlibel bekend. Van de kruiskruidzandbij en gevlekte witsnuitlibel zijn in 2019 geen waarnemingen gedaan en worden vaste rust- en verblijfplaatsen niet verwacht. De veldkrekel wordt alleen verwacht op achterliggend terrein. Met de voorgenomen ingrepen worden dan ook geen raakvlakken verwacht met aandachtssoorten uit de soortgroep insecten.

Paddenstoelen

De voorkomende aandachtssoorten uit de soortgroep van Paddenstoelen worden aangetroffen in verschillende habitats, o.a.: naaldbos, loofbos, heide, trilveen en plantsoenen met verschillende substraten als: humus, strooisel, bladmossen en (dood)hout. Met de voorgenomen ingrepen gaan kleine delen bos verloren, waaronder ook loofbos, naaldbos en plantsoen. Dit gaat echter om zeer beperkte oppervlaktes t.o.v. het totale areaal van Paleis Soestdijk. Bovendien wordt er in de herinrichting van het plangebied ook rekening gehouden met een natuurlijke inrichting met verschillende substraten. Daarmee blijft binnen Paleis Soestdijk voldoende habitat beschikbaar en worden de omstandigheden voor de soortgroep Paddenstoelen verbeterd.

Ongewervelden

Er zijn in de diverse onderzoeken geen ongewervelden aangetroffen. In het soortenonderzoek is constateert dat geschikt leefgebied momenteel ontbreekt.

Leefgebied bos

Het oppervlakte bos blijft behouden, daarbij wordt ingezet op een kwaliteitsverbetering van het bos, waarbij o.a. aanwezigheid van dode bomen en dood hout een grote rol speelt. Een toename van dood hout en het behoud van voldoende leefgebied is van belang voor de diverse soorten paddenstoelen die op de aandachtlijst staan. Op korte termijn wordt een neutraal effect verwacht, op langere termijn met aangepast bosbeheer wordt een positief effect verwacht.

Leefgebied graslanden

Het oppervlak met Kruiden- en faunarijk grasland gaat in kwaliteit toenemen door kwaliteitsverbetering. Soorten die afhankelijk zijn van dit habitat, o.a. veldkrekel, gaan hiervan profiteren. Mogelijk dat wanneer de kruidenrijke vegetaties toenemen en diverse soorten composieten gaan groeien, dat de kruiskruidzandbij zich kan vestigen binnen Paleis Soestdijk. Door een verbetering van kwaliteit en toename van oppervlakte worden op korte en lange termijn positieve effecten verwacht op soorten waar graslanden voor van belang zijn.

Leefgebied water

Het onderzoek en de maatregelen ter ontwikkeling van een klimaatbestendig watersysteem hebben vermoedelijk op korte en lange termijn veel meerwaarde. Veel natuurwaarden en soorten zijn specifiek

gebonden aan een goede waterhuishouding. Is het niet als leefgebied (ringslang, poelkikker, heikikker, libellen) dan wel als voedselgebied (vijver en vleermuizen). Ook hiervoor geldt dat betere en realistische beheermaatregelen getroffen kunnen worden als er meer inzage is in het watersysteem.

Leefgebied gebouwen

Gebouwen zijn binnen Paleis Soestdijk belangrijk als verblijfsfunctie voor vleermuizen. Door de voorgenomen sloop van het Marechausseeterrein verdwijnt een aanzienlijk oppervlakte geschikte bebouwing, waarin diverse verblijfsfuncties zijn aangetroffen. In de bebouwing die behouden blijft, zoals het Paleis en Parade zijn enkele kleine verblijfplaatsen aangetroffen. Bijzondere bebouwing, zoals de ijskelder en de watertoren hebben een belangrijke winterfunctie voor vleermuizen. Deze belangrijke functies blijven behouden. In de toekomstige situatie wordt het Alexanderkwartier, de entree en het auditorium en alle nieuwe bebouwing op de Parade gerealiseerd op een natuurinclusieve manier. Dit betekent dat in de bebouwing diverse verblijfsfuncties worden opgenomen voor vleermuizen en broedvogels zoals huismus en gierzwaluw.

Op de zeer korte termijn is er mogelijk sprake van een afname van geschikte bebouwing als leefgebied. Vooruitlopend op de ontwikkelingen worden echter de alternatieve verblijfsfuncties al gerealiseerd. Hierdoor wordt in eerste instantie een neutraal effect verwacht. Op de lange termijn wordt een positief effect verwacht doordat de potentiële verblijfsfuncties binnen Paleis Soestdijk sterk toegenomen zijn.

5.2.4 Verbindingsfunctie van het gebied voor soorten en ecosystemen

In Figuur 2 is te zien dat Paleis Soestdijk aan de rand van een groter gebied van het NNN ligt. Op dit moment is er geen goede natuurverbinding met de delen van het NNN buiten het paleisbos doordat het bos is omgeven door en doornsneden met (veiligheids) infrastructurele barrières. Onder meer de verbinding tussen de Utrechtse Heuvelrug en de rivier de Eem is als gevolg daarvan zwak.

Doordat Paleis Soestdijk aan de rand van een groter natuurgebied ligt zijn de migratiemogelijkheden ook beperkt. Paleis Soestdijk vormt bijvoorbeeld geen belangrijke schakel tussen twee natuurgebieden die anders geïsoleerd zouden liggen. Uitgangspunt hierbij is dat de uitwisselingsmogelijkheden voor grondgebonden zoogdieren en reptielen tussen Paleis Soestdijk en het Baarnse bos zeer beperkt is gezien de barrière werking van de N221.

Naar de noord- en westzijde is migratie wel mogelijk door de aansluiting op aangrenzende natuurgebieden. De N234 vormt ook een barrière. Aan de andere zijde van de N234 ligt de plaats Soest. Tussen Soest en Paleis Soestdijk ligt nog een smalle randzone met bosschages en grasland. Deze randzone kan interessant zijn voor kleine zoogdieren, reptielen en amfibieën. Echter door het ontbreken van goede verbindingsmogelijkheden wordt deze niet optimaal benut. Migratie is dan ook beperkt tot één faunatunnel aan de westpunt van het plangebied welke momenteel door aanwezigheid van de Praamgracht en ontbreken van geleiding niet functioneert. In Figuur 28 zijn de aanwezige en gewenste faunavoorzieningen, geïnitieerd door de provincie Utrecht, weergeven.

Richting het Baarnse bos ontbreken faunavoorzieningen en door de drukte van de weg is migratie voor (kleine) zoogdieren hier beperkt mogelijk. Voor (roof)vogels en vleermuizen vormt deze oversteek een beperktere barrière.

Paleis Soestdijk vervult momenteel geen sleutelrol in het verbinden van soorten en ecosystemen, mede door de ligging van het gebied aan de rand van het grotere NNN gebied en de harde begrenzing door twee N-wegen. In een toekomstige situatie is een verbinding met de gebieden langs de rivier de Eem wellicht mogelijk. Dit biedt een kans voor een verbinding tussen twee ecosystemen.

Naast barrières buiten het gebied in de vorm van provinciale wegen zijn op het terrein zelf hekwerken aanwezig. Er is een hekwerk rondom het gehele terrein aanwezig, dit wordt over het algemeen niet als beperkend beschouwt. De grotere soorten zoals vos, ree en das kunnen er plaatselijk makkelijk onderdoor of overheen.

Kleinere dieren kunnen door de mazen van het gaas. Echter rond de paleistuin, het Emmapark en het marechausseeterrein zijn niet passeerbare hekwerken aanwezig. Deze hekken worden verwijderd of passeerbaar gemaakt.

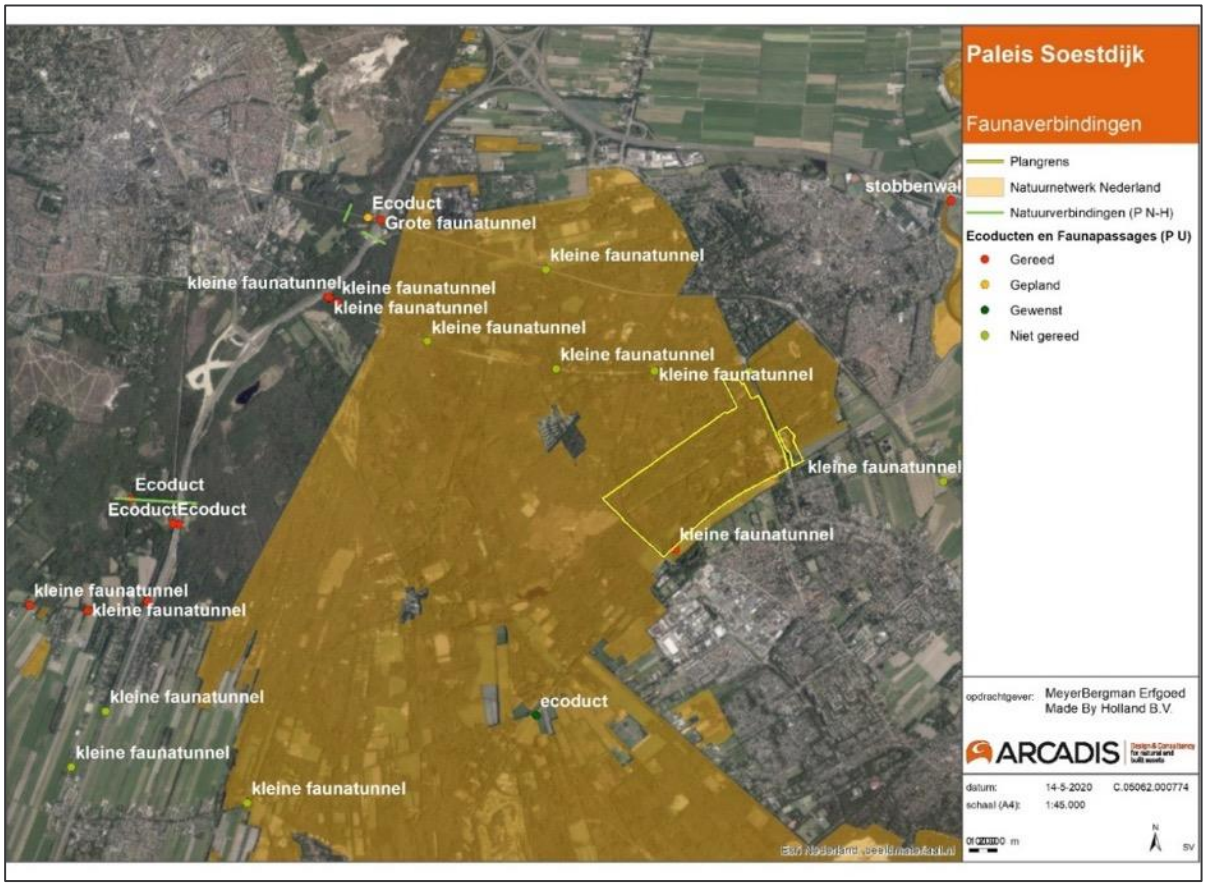

Figuur 28: Aanwezigheid van faunavoorzieningen en gewenste faunavoorzieningen t.b.v. verbindingen (kaart: Aveco de Bondt/Arcadis, 2019 op basis van begrenzing VOBP).

Effect op de verbindingsfunctie van het gebied voor soorten en ecosystemen

Gezien deze zeer beperkte verbindingsfunctie van het plangebied binnen het NNN hebben de voorgenomen ingrepen weinig tot geen effect op bestaande verbindingen. Voor minder kritischere soorten zoals das, kleine zoogdieren en reptielen ontbreken momenteel de directe verbindingen die van belang zijn voor het functioneren van de soort. Voor vliegende soorten zoals vogels en vleermuizen is het van belang dat het bos aaneengesloten blijft, dit is eveneens belangrijk voor reeën. Hierin is in de gewenste ontwikkeling voorzien. Bij de realisatie van de appartementen in het Alexanderkwartier blijft de situatie wat betreft aaneengesloten bos gelijk en is geen sprake van aantasting van de verbindingsfunctie.

Door het verbeteren van de verbindingsfuncties op kleine schaal, onder ander door het verwijderen en passeerbaar maken van hekwerken en realiseren van twee nieuwe faunapassages wordt op korte termijn al meerwaarde gerealiseerd.

De combinatie van ontwikkelingen heeft daarmee per saldo een meerwaarde voor de verbindingsfunctie voor soorten. Het creëren van faunaverbindingen met aangrenzende bos- en weidegebieden levert meerwaarde. Hiermee kan ook de verbinding tussen het landgoed en het Baarnse bos versterkt worden.

5.3 Oppervlakte NNN

Het gehele gebied maakt onderdeel uit van het Natuurnetwek Nederland. Het huidige bestemmingsplan kent grofweg 2 hoofdbestemmingen, namelijk “Natuur – bos” en “Maatschappelijk” Daarnaast komen de bestemming “Wonen” en “Agrarisch met Landschappelijke en Natuurwaarden” voor. Verder geldt voor een groot deel de dubbelbestemming Landgoed – buitenplaats. Binnen de bestemming natuur zijn ter plaatse van bestaande gebouwen de bouwcontouren opgenomen. Binnen de bestemming maatschappelijk is aangegeven welke functies daar aanwezig en mogelijk zijn.

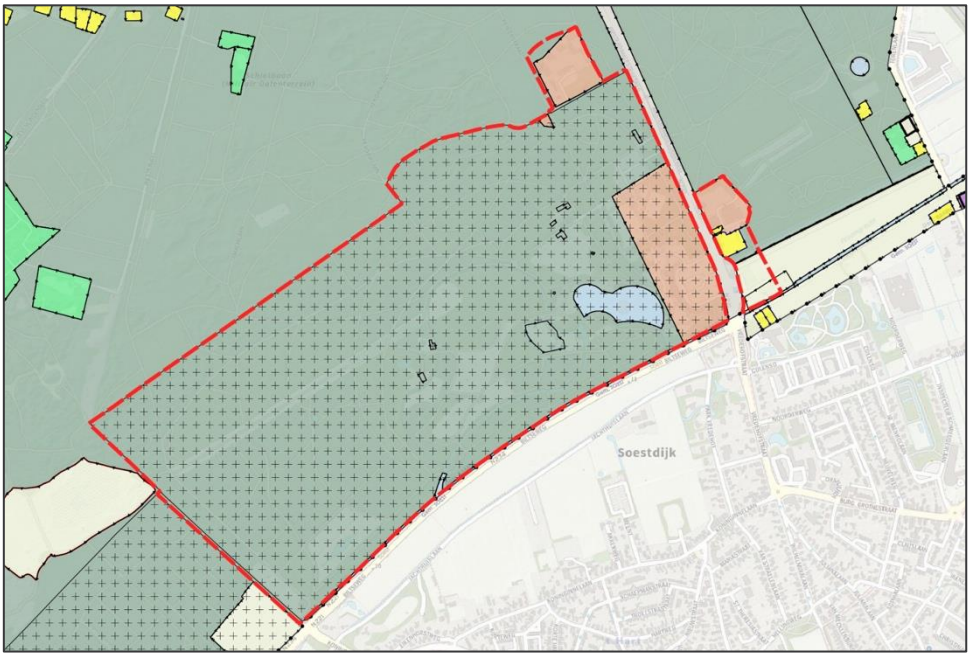

Figuur 29: Uitsnede ruimteplijkeplannen.nl met de daarbij horende bestemmingen binnen Paleis Soestdijk. De plangrens van het nieuwe bestemmingsplan Paleis Soestdijk is ter oriëntatie met een oranje belijning weergegeven.

De totale oppervlakte met bestemming natuur neemt in de toekomstige situatie toe. Hiermee wordt voldaan aan de voorwaarde dat de natuurlijke functie van het plangebied planologisch wordt geborgd.

Effect op oppervlakte NNN

Voor wat betreft de oppervlakte die wordt aangetast moeten we kijken naar de ontwikkelingen die plaatsvinden buiten bestaande (legale) bebouwing, erven en verharding (Art 6.3 lid 2 IOV). Daar waar verharding en bebouwing wordt verwijderd en een ontwikkeling op deze locatie plaatsvindt hoeft dit niet elders te worden gecompenseerd, immers de aantasting wordt ter plaatse voorkomen (zie grijze kleur in Figuur 30).

Daarnaast zijn er ontwikkelingen die plaatsvinden buiten bestaande bebouwing, erven en verharding, deze moet gecompenseerd worden (rode kleur, Figuur 30).

Een deel van de compensatie vindt ter plekke plaats door de sloop van bestaande bebouwing. Een voorbeeld hiervan is de nieuwbouw van de kassen in het Anna Amaliaoord. Door het verwijderen van de huidige kas inclusief de omliggende verharding ontstaat ruimte voor de nieuwbouw van de twee kassen in de voorziene ontwikkeling zonder dat dit leidt tot een aantasting van het oppervlakte NNN.

Voor het Alexanderkwartier geldt dat de nieuwe bebouwing grotendeels plaats vindt op bestaande bebouwing, verharding en erf. De totale oppervlakte bebouwd, verhard en erf neemt in de toekomstige situatie niet toe door de natuurlijke inrichting van het terrein.

Op de parade wordt overbodige bebouwing gesloopt en wordt een parkeerplaats aangelegd op bestaande verharding en erf. De nieuwe parkeerplaats wordt uitgevoerd in halfverharding en krijgt een groene uitstraling.

Op basis van deze uitgangspunten is de totale voorziene ontwikkeling geanalyseerd (zie Figuur 30). Deze analyse leidt tot afgerond 8.500 m^2 binnen NNN die daadwerkelijk door de voorgenomen ontwikkelingen wordt aangetast.

Berekening compensatie

In paragraaf 2.3.2 is beschreven op welke manier het aantal te compenseren natuurpunten moet worden berekend. Hiervoor vormen de hersteltijd van het aangetaste oppervlakte en het beheertype de uitgangspunten van de berekening, de berekening is weergegeven in bijlage 2.

Een deel van de ontwikkeling vindt plaats in bestaand bosgebied. Dit bos is ca. 150 jaar oud. Door deze leeftijd heeft deze oppervlakte een compensatie toeslag van 1. Voor de overige ontwikkelingen is geen hersteltijd nodig en krijgt dit een compensatie toeslag van 0,1.

Het overige deel bevindt zich daar waar geen beheertype van toepassing is. Er is derhalve geen toeslag voor het beheertype van toepassing.

Dit leidt tot een compensatie opgave van afgerond. 1,3 hectare (natuurpunten).

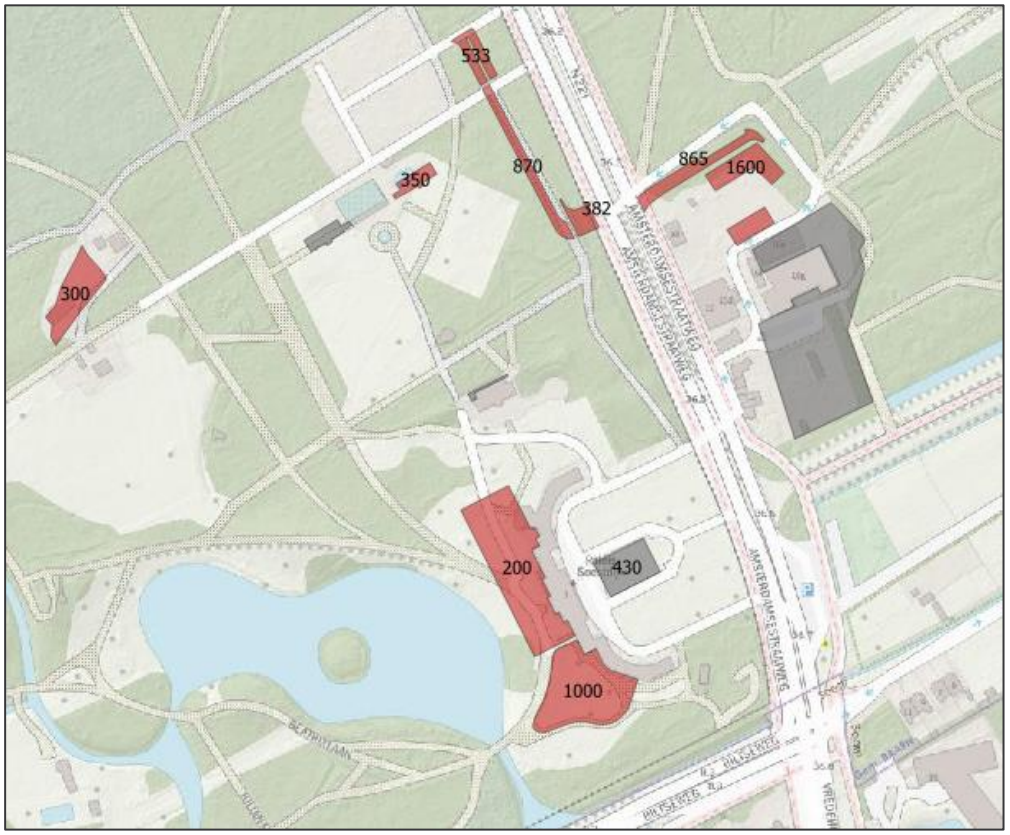

Figuur 30: Kaart te compenseren oppervlakte NNN (rood is ontwikkeling compenseren elders, grijs is ontwikkeling op bestaande bebouwing, erf of verharding).

Figuur 31: Te slopen bebouwing en locatie compensatie

De volledige compensatie kan plaatsvinden op de kwekerij (zie Figuur 20). De voorziene ontwikkeling met ondergroei kruidenrijk grasland onder fruitbomen, gefaseerd maaien en afvoeren van maaisel en/of beweiden met schapen, bijenkasten, op grens koningslaan en de fruitboomgaard struweel toevoegen, structuurelementen t.b.v. soorten en een natte verbinding biedt voldoende ruimte voor de ontwikkelingen in het Alexanderkwartier en aanpassing van de ontsluiting.

Daarnaast kan de ontwikkeling van het hotel en auditorium worden gecompenseerd doordat het huidig maisperceel wordt omgevormd naar kruidenrijke akker. Daarmee komt de volledige compensatie op ca. 1,3 hectare (in natuurpunten).

Natuurcompensatie per ontwikkelingslocatie

1. <u>Paleis en Ontsluiting</u>

In totaal bedraagt de aantasting oppervlakte NNN als gevolg van de extra ontsluiting 2.650 m². Dit leidt tot een natuurcompensatie van 3.788 m².

2. <u>Tuin- en parkaanleg Zocher</u>

Er vindt in dit deelgebied geen aantasting NNN plaats.

3. <u>Paleistuin</u>

In de paleistuin wordt 1.200 m² extra bebouwing gerealiseerd. Daarnaast wordt er bebouwing gesloopt, namelijk 254 m². Dit leidt tot een aantasting van 946 m² en een natuurcompensatie van 1.040 m². De vergroting van de oranjerie vindt plaats op bestaande verharding en hoeft daarom niet gecompenseerd te worden.

4. Alexanderkwartier

De aantasting door de bebouwing op het Alexanderkwartier is geminimaliseerd door het bouwen op bestaande verharding, bebouwing en erf. De aantasting die overblijft is 2.987 m² (inclusief ontsluiting). Dit leidt tot een natuurcompensatie van 5.974 m².

5. Scoutingterrein

In totaal bedraagt de aantasting oppervlakte NNN als gevolg van de extra bebouwing 135 m². Dit leidt tot een natuurcompensatie van 148,5 m².

6. Anna Amaliaoord

Er vindt geen aantasting van het NNN plaats doordat 1 kas wordt gerealiseerd op bestaande verharding. Tegenover de bouw van de andere kas staat de sloop van de bestaande kas, de kassa en de schuur.

7. Parkeerplaats de Dries

Er vindt in dit deelgebied geen aantasting van oppervlakte NNN plaats.

8. Parade

Op de parade wordt 1.600 m² bebouwing gerealiseerd. Dit leidt tot een natuurcompensatie van 1.760 m².

9. Kwekerij

De natuurcompensatie zoals beschreven in de overige gebiedsonderdelen wordt gerealiseerd op de kwekerij, dit houdt in dat in totaal 1,3 ha natuur wordt ingericht. In totaal vertegenwoordigt dit 1,3 ha natuurcompensatie.

10. Emmapark en sportpaviljoen

Er vindt in dit deelgebied geen aantasting NNN plaats.

11. Paleisbos

In totaal bedraagt de aantasting oppervlakte NNN als gevolg van de extra bebouwing 160 m². Dit leidt tot een natuurcompensatie van 176 m².

5.4 Samenhang

Het behoud van samenhang bevat elementen van robuustheid, aaneengeslotenheid en verbindingen. Het gaat hierbij om het behoud en functioneren van het NNN als een geheel. Samenvattend mag geconcludeerd worden dat Paleis Soestdijk een redelijk opzichzelfstaand gebied is met specifieke en bijzondere kwaliteiten. Deze zijn hier mede tot ontwikkeling gekomen door de rust in het gebied. Daarnaast heeft het gebied een grote omvang en een beperkte verbindende factor. Paleis Soestdijk vervult geen rol als cruciale verbinding tussen gebieden.

Effect op de samenhang

In de huidige situatie is Paleis Soestdijk een redelijk op zichzelf staand gebied met specifieke en bijzondere kwaliteiten. Met de voorgenomen ingrepen wordt de omvang van de NNN vergroot en wordt het gebied goed verbonden met aangrenzende gebieden. Ook wordt binnen de bestaande NNN door aangepast beheer de kwaliteit verbeterd. De interventies waar ruimtebeslag plaatsvindt wordt liggen op locaties met momenteel beperkte natuurwaarde waardoor het effect op de samenhang van het NNN door de voorziene ontwikkeling niet

wordt aangetast. Doordat o.a. de robuustheid en verbindingen met andere gebieden versterkt worden, wordt met deze ingrepen de samenhang verbeterd.

6 Conclusie

6.1 Realisatie meerwaarde

Nieuwe ontwikkelingen in het Natuurnetwerk Nederland zijn op grond van artikel 6.2 van de Interim omgevingsverordening van de provincie Utrecht niet mogelijk. In artikel 6.3 worden echter een aantal mogelijkheden benoemd waarin onder voorwaarden nieuwe functies mogelijk zijn. Het is daarbij allereerst belangrijk dat de aantasting van het NNN wordt beperkt. In het geval van landgoed Paleis Soestdijk is daarom in de optimalisatie van de voorziene ontwikkelingen (zoals beschreven in hoofdstuk 4) de impact op natuur zoveel mogelijk beperkt. Door in de keuze van de gewenste ontwikkeling bij te sturen en die locaties te kiezen met een beperkte waarde, wordt de aantasting van het NNN zoveel mogelijk beperkt. Door de woningbouw in het Alexanderkwartier zo veel mogelijk te concentreren op het bestaande Marechausseeterrein is de impact op de natuur beperkt. Zo is met de locatie van ontwikkelingen rekening gehouden met aanwezige natuurwaarden.

De aantasting die resteert na het treffen van maatregelen is een toename van bebouwd oppervlak in een aantal deelgebieden. Door natuur inclusief bouwen in het bestemmingsplan op te nemen als een verplichting en daarmee vergunningsvrij bouwen onmogelijk te maken wordt geborgd dat de toename van bebouwing leidt tot een aantasting van de kwaliteit van het NNN.

In deze rapportage zijn in het vorige hoofdstuk deze natuurwaarden van de locatie en de directe omgeving waar ontwikkelingen in het natuurnetwerk Nederland plaatsvinden beschreven. Daarbij is gekeken naar het belang van deze waarden voor het functioneren van het Natuurnetwerk Nederland in de omgeving. Geconcludeerd kan worden dat veel ontwikkelingen ter plekke gemitigeerd kunnen worden en op termijn leiden tot een verbetering van de aanwezige natuurwaarden.

De provinciale verordening stelt dat ontwikkelingen mogelijk zijn wanneer op gebiedsniveau binnen tien jaar een meerwaarde voor het NNN kan worden gecreëerd. Dit gebeurt op landgoed Paleis Soestdijk door het versterken, van de aanwezige natuurwaarden, maar ook door het vergroten van de oppervlakte NNN en het verbinden van deelgebieden waardoor de samenhang binnen het NNN wordt vergroot. De kansen om de natuurkwaliteit te verbeteren zijn beschreven in de “Visie op natuur” die in het inrichtings- en beheerplan is opgenomen (zie ook hoofdstuk 3). Deze vsie is een belangrijke randvoorwaarde om de ontwikkeling mogelijk te maken.

Daar waar ontwikkelingen impact hebben op aanwezige soorten worden voorzieningen getroffen om de impact op deze soorten op de korte, maar zeker de lange termijn te minimaliseren. Een voorbeeld is hierbij het creëren van nieuwe verblijfsplaatsen voor ringslangen bij de herinrichting van het Anna Amaliaoord. Maar ook het natuurgericht beheer in het paleisbos creëert een toegevoegde waarde voor de kwaliteit van het NNN.

Door de relatief geïsoleerde ligging van het landgoed paleis Soestdijk is vooral meerwaarde te behalen door het gebied te verbinden met naastgelegen bos, heide en weide. Dit wordt dan ook vormgegeven door te investeren in nieuwe (fauna)voorzieningen, maar ook door de toegankelijkheid van bestaande voorzieningen te verbeteren.

Er blijft echter wel een oppervlaktebeslag dat gecompenseerd moet worden. Deze oppervlakte is bepaald door te kijken welke ontwikkelingen buiten bestaand bebouwd of verhard oppervlakte plaatsvinden. Waarbij die ontwikkelingen die ter plaatse gemitigeerd kunnen worden door de sloop van bestaande bebouwing of wegnemen van verharding buiten beschouwing zijn gelaten. Door de herinrichting van de kwekerij kan ruimschoots aan de compensatieverplichting worden voldaan.

6.1.1 Te nemen maatregelen

Samenvattend worden de volgende maatregelen per ontwikkellocatie genomen:

1. Paleis en Ontsluiting

Natuurcompensatie in m²:

In totaal bedraagt de aantasting oppervlakte NNN als gevolg van de extra ontsluiting 2.650 m². Dit leidt tot een natuurcompensatieopgave van 3.788 m².

Meerwaarde:

- Aanpassen en realiseren van (nieuwe) faunavoorzieningen,
- (Buiten)verlichting aanpassen en reguleren; voor meer duisternis,

2. Tuin- en parkaanleg Zocher

Natuurcompensatie in m²:

Er vindt in dit deelgebied geen aantasting NNN plaats.

Meerwaarde:

- Zonering; door het landgoed onder te verdelen in een dynamische- , overgangs- en rustzone worden bestaande waarden beschermd,
- Realisatie van nieuwe elementen voor fauna; bijvoorbeeld broeihopen.

3. Paleistuin

Natuurcompensatie in m²:

In de paleistuin wordt 1.200 m² extra bebouwing gerealiseerd. Daarnaast wordt er bebouwing gesloopt, namelijk 254 m². Dit leidt tot een aantasting van 946 m² en een natuurcompensatie van 1.040 m². De vergroting van de oranjerie vindt plaats op bestaande verharding en hoeft daarom niet gecompenseerd te worden.

Meerwaarde:

- Verder met Zocher; er zal middels een restauratieplan geïnvesteerd worden in herstel van het oorspronkelijk parkontwerp van de tuinarchitecten Zocher.
- Zonering; door het landgoed onder te verdelen in een dynamische- overgangs- en rustzone worden bestaande waarden beschermd
- Aanpassen en realiseren van (nieuwe) faunavoorzieningen,
- (Buiten)verlichting aanpassen en reguleren; voor meer duisternis,
- Realisatie van nieuwe elementen voor fauna; bijvoorbeeld broeihopen,
- Beheer en herinrichting watermaatregelen,
- Natuurinclusief bouwen.

4. Alexanderkwartier

Natuurcompensatie in m²:

De aantasting door de bebouwing op het Alexanderkwartier is geminimaliseerd door het bouwen op bestaande verharding, bebouwing en erf. De aantasting die overblijft is 2.987 m² (inclusief ontsluiting). Dit leidt tot een natuurcompensatie van 5.974 m².

Meerwaarde:

- Aanpassen en realiseren van (nieuwe) faunavoorzieningen,
- (Buiten)verlichting aanpassen en reguleren; voor meer duisternis,
- Realisatie van nieuwe elementen voor fauna; bijvoorbeeld broeihopen,
- Natuurinclusief bouwen.

5. Scoutingterrein

Natuurcompensatie in m²:

In totaal bedraagt de aantasting oppervlakte NNN als gevolg van de extra bebouwing 135 m². Dit leidt tot een natuurcompensatie van 148,5 m².

Meerwaarde:

- Natuurinclusief bouwen.

6. Anna Amaliaoord

Natuurcompensatie in m²:

Er vindt geen aantasting van het NNN plaats doordat 1 kas wordt gerealiseerd op bestaande verharding. Tegenover de bouw van de andere kas staat de sloop van de bestaande kas, de kassa en de schuur.

Meerwaarde:

- (Buiten)verlichting aanpassen en reguleren; voor meer duisternis,
- Realisatie van nieuwe elementen voor fauna; bijvoorbeeld broeihopen,
- Natuurinclusief bouwen.

7. Parkeerplaats de Dries

Natuurcompensatie in m²:

Er vindt in dit deelgebied geen aantasting NNN plaats.

Meerwaarde

- (Buiten)verlichting aanpassen en reguleren; voor meer duisternis,

8. Parade

Natuurcompensatie in m²:

Op de parade wordt 1.600 m² bebouwing gerealiseerd. Dit leidt tot een natuurcompensatie van 1.760 m².

Meerwaarde:

- (Buiten)verlichting aanpassen en reguleren; voor meer duisternis,
- Realisatie van nieuwe elementen voor fauna; bijvoorbeeld broeihopen,
- Natuurinclusief bouwen,

9. Kwekerij

Natuurcompensatie in m²:

De natuurcompensatie zoals beschreven in de overige gebiedsonderdelen wordt gerealiseerd op de kwekerij, dit houdt in dat in totaal 1,2 ha. natuur wordt ingericht. In totaal vertegenwoordigt dit 1,3 ha. natuurcompensatie.

Meerwaarde:

- Zonering; door het landgoed onder te verdelen in een dynamische- , overgangs- en rustzone worden bestaande waarden beschermd,
- Toevoegen nieuwe natuur; bijvoorbeeld herinrichting kwekerij.
- Realisatie van nieuwe elementen voor fauna; bijvoorbeeld broeihopen,
- Beheer en herinrichting watermaatregelen

10. Emmapark en sportpaviljoen

Natuurcompensatie in m²:

Er vindt in dit deelgebied geen aantasting NNN plaats.

Meerwaarde:

- Zonering; door het landgoed onder te verdelen in een dynamische- , overgangs- en rustzone worden bestaande waarden beschermd,
- Boombruggen,
- Herstel laanstructuren.
- Realisatie natuurvriendelijke oevers,
- Aanpassen en realiseren van (nieuwe) faunavoorzieningen,
- (Buiten)verlichting aanpassen en reguleren; voor meer duisternis,
- Realisatie van nieuwe elementen voor fauna; bijvoorbeeld broeihopen,
- Beheer en herinrichting watermaatregelen

11. Paleisbos

Natuurcompensatie in m²:

In totaal bedraagt de aantasting oppervlakte NNN als gevolg van de extra bebouwing 160 m². Dit leidt tot een natuurcompensatie van 176 m².

Meerwaarde:

- Zonering; door het landgoed onder te verdelen in een dynamische- , overgangs- en rustzone worden bestaande waarden beschermd,
- Natuurontwikkeling graslandpercelen.
- Boombruggen,
- Herstel laanstructuren.
- Realisatie natuurvriendelijke oevers,
- Aanpassen en realiseren van (nieuwe) faunavoorzieningen,
- Aanpassen en realiseren van (nieuwe) faunavoorzieningen,
- Terreinen zonder aangewezen beheertype kwalificeren,
- Realisatie van nieuwe elementen voor fauna; bijvoorbeeld broeihopen,
- Beheer en herinrichting watermaatregelen
- Natuurinclusief bouwen,

- Natuurontwikkeling graslandpercelen
- Natuurvriendelijk(er) bosbeheer; omvormen productiebos naar natuurlijk bos.

6.2 Borgen van maatregelen

Om de conclusie stand te laten houden dat meerwaarde wordt gerealiseerd binnen 10 jaar is het van groot belang dat de maatregelen voldoende worden geborgd. Dit wordt enerzijds vastgelegd binnen verbeelding en de regels van het bestemmingsplan (zoals het vastleggen van de bestemming natuur, natuur inclusief bouwen, etc.), anderzijds via een voorwaardelijke verplichting, gekoppeld aan de vaststelling van het bestemmingsplan conform artikel 6.6 uit de IOV. Bovendien wordt er een privaatrechtelijke overeenkomst gesloten tussen provincie en initiatiefnemer om vast te leggen hoe invulling

De volgende zaken worden op de onderstaande wijze geborgd in het Bestemmingsplan:

- Niet vergunningsvrij bouwen, om bouwplannen te kunnen toetsen op omvang en aantasting natuurwaarden,
- Het toepassen van natuur inclusieve maatregelen bij nieuwbouw,
- Nemen van maatregelen ten behoeve van meerwaarde in bestaande natuur,
- Het beperken van het aantal evenementen.

Hiervoor wordt aan de regels een bijlage toegevoegd waarin de te nemen maatregelen worden beschreven (zie voor de inhoud hiervan paragraaf 6.1.1).

De borging van de uitvoering van de natuurmaatregelen die meerwaarde opleveren is verder uitgewerkt in het beheer- en inrichtingsplan waarin ook de natuurvisie van Paleis Soestdijk zoals beschreven in hoofdstuk 3 uitgebreider is verwoord. Door dit plan middels een voorwaardelijke verplichting, te koppelen aan de vaststelling van het bestemmingsplan wordt de uitvoering van de maatregelen in dit beheerplan geborgd.

Literatuurlijst

Brandsma, I., 7 januari 2021. *Ecologisch veldonderzoek Paleis Soestdijk te Baarn – tussenrapportage met het onderzoek naar roofvogels, ransuil en ongewervelden*. Laneco, Ede.

Krijgsveld, K.L., R.R. Smits en J. van der Winden, 2008. Verstoringsgevoeligheid van vogels: update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie. Bureau Waardenburg, Culemborg.

Pijkeren, D. van en J. Roelofs. 2019. Veldonderzoek planten, vogels, vleermuizen en insecten 2018/2019 Paleis Soestdijk, Baarn. Laneco, Ede.

Van den Bijtel, H.. 2013. Paleis Soestdijk. Flora en fauna van de Paleistuin, Soestdijk, gemeente Baarn. Van den Bijtel ecologisch onderzoek, Driebergen-Rijsenburg.

Van den Bijtel, H. 2014. Paleis Soestdijk, Flora en fauna van het bos en park, inclusief het Marachaussee-terrein en de gronden rondom het Herenhuis. Van den Bijtel ecologisch onderzoek, Driebergen-Rijsenburg.

Verhaegh, S., 2019. Natuuronderzoek beschermde soorten Paleis Soestdijk. Aveco de Bondt, Amersfoort.

Bijlagen

1 Concept inrichtingsplan Kwekerij

CONCEPT VOORSTEL INRICHTING KWEKERIJ

Indien compensatie van verlies van oppervlakte van het natuurnetwerk Nederland met de realisatie van nieuwe natuur plaatsvindt: een inrichting- en beheerplan, waarin in ieder geval is opgenomen:

1. De uitgangssituatie van het terrein waarop de nieuwe natuur wordt gerealiseerd;

De kwekerij is een moestuincomplex dat zijn oorsprong vindt in de 19^{e} eeuw. Het is feitelijk een nog functionele 19e-eeuwse koninklijke moestuin. De moestuin wordt op dit moment extensief gebruikt. De kwekerij is de moestuin van het paleis en bestaat uit een boomgaard, grasland en een extensieve pluktuin, een maisakker en asfaltverharding. De aansluiting tussen het Baarnse Bos en de parade is er op dit moment nauwelijks, daar waar de structuren wijzen op eerdere verbinding tussen de bosgebieden. De kwekerij is geheel gelegen in de groene contour. Hier heeft de provincie de nadrukkelijke wens het terrein toe te voegen aan het NNN. Mogelijk is de kwekerij door aankoop uit te breiden waardoor een groter aaneengesloten geheel ontstaat.

2. De te treffen inrichtingsmaatregelen;

De akker grenzend aan de kwekerij is in gebruik als landbouwperceel voor maïsteelt. Door het beheer aan te passen op het huidige maïsland kan een gevarieerde akker ontstaan, die indien het gewas blijft overstaan een aanzienlijke waarde kan hebben als voedselbron voor insecten en fauna. Door de akker ijl in te zaaien met een graangewas ontstaan kiemmogelijkheden voor akker kruiden. Wanneer er geen zaadbank in de bodem aanwezig is, wordt aanbevolen om zaad van akkeronkruiden in te zaaien.

De kruidenrijke akkers, die op deze manier kunnen worden ontwikkeld, hebben een zeer grote waarde voor insecten, vogels en zoogdieren. De waarde van de kruidenrijke akker wordt versterkt door de ligging van de akker tegen de oude moestuin en brede beukenlaan, waardoor er een zeer afwisselend leefgebied ontstaat voor veel dier- en plantensoorten.

Inrichting voorstel voor bovengenoemde percelen

Om te bepalen of de te verwachten potenties voor akker en kruidenrijk grasland (inclusief de boomgaard), wordt een potentieonderzoek uitgevoerd:

- Potentieonderzoek voor het akkerland om te bepalen welk natuurdoeltype realiseerbaar is voor dit terreindeel. Hiervoor zal gedetailleerd gekeken worden naar:
    - Bodemonderzoek.
    - Bodemchemisch onderzoek.
    - Waterhuishouding; Hydrologisch onderzoek.
    - Op basis van de analyses opstellen van gedetailleerd inrichtingsplan.
    - Opstellen en begeleiding beheeradvies.
    - Selectie geschikte graansoort + verspreiding materiaal.
- Specifiek voor de kwekerij zal een inrichtingsplan worden opgesteld waarbij voorzien is om een kruidenrijk grasland te realiseren onder de bestaande boomgaard. Dit betekent in beginsel:
    - Minimaal 2 maal per jaar maaien en het maaisel afvoeren.
    - 1^{e} maaibeurt is tussen eind mei – begin juni. De 2^{e} maaibeurt kan uitgevoerd worden in de periode eind september – oktober.
    - Op de grens met de Koningslaan en de boomgaard zal een struweel rand worden aangelegd.
    - Wanneer mogelijk en inzetbaar zal jaarlijks het terrein met een kudde schapen beweid worden. Afhankelijk de aanwezige grassen wordt de duur van beweiding bepaald.
    - Plaatsen van bijenkasten op het perceel.

Beheer

Op basis van de uitwerking van het inrichtingsplan wordt het beheer bepaald. Ten aanzien van het beheer wordt aansluiting gezocht bij de doelpakketten van de provincie. Bij het beheer zal specifiek aandacht besteed worden aan de aanwezige boomgaard en bestaande structuur elementen.

In bijlage 1 is een uitgebreide beschrijving toegevoegd waarin ook een beschrijving is opgenomen van mogelijke opties van beheer in inrichtingsmaatregelen.

De motivering van de te treffen maatregelen;

Door het uitvoeren en nemen van bovengenoemde maatregelen ontstaat een kleine natuurstapsteen voor kleine zoogdieren, insecten, amfibieën en reptielen. Door de diversiteit van landschap- en natuurelementen ontstaan aantrekkelijke overgangen in gradiënten, droog/nat en hoogte en diversiteit van beplanting. Hierdoor ontstaat een stapsteen natuur met unieke combinaties.

3. De met de maatregelen beoogde eindsituatie van het terrein, waarbij de beoogde natuur- en landschapsbeheertypen en de oppervlakten daarvan worden aangegeven;

De kwekerij bestaat na de herinrichting uit een combinatie van natuur- en landschapsbeheertypen die de locatie bijzonder en uniek maakt:

- N12.02 Kruiden- en faunarijkgrasland (oppervlakte)
- N12.05 Kruiden -en faunarijke akker (oppervlakte)
- N04.02 Zoete plan of L01.01 Poel of klein historisch water (oppervlakte)
- L01.09 Hoogstamboomgaard (oppervlakte)
- L01.05 Knip – of scheerhaag (lengte)
- L01.06 Struweelhaag (lengte en de oppervlakte)
- L02.02 Historisch bouwwerk en erf (oppervlakte)
- L02.03 Historische tuin (oppervlakte)

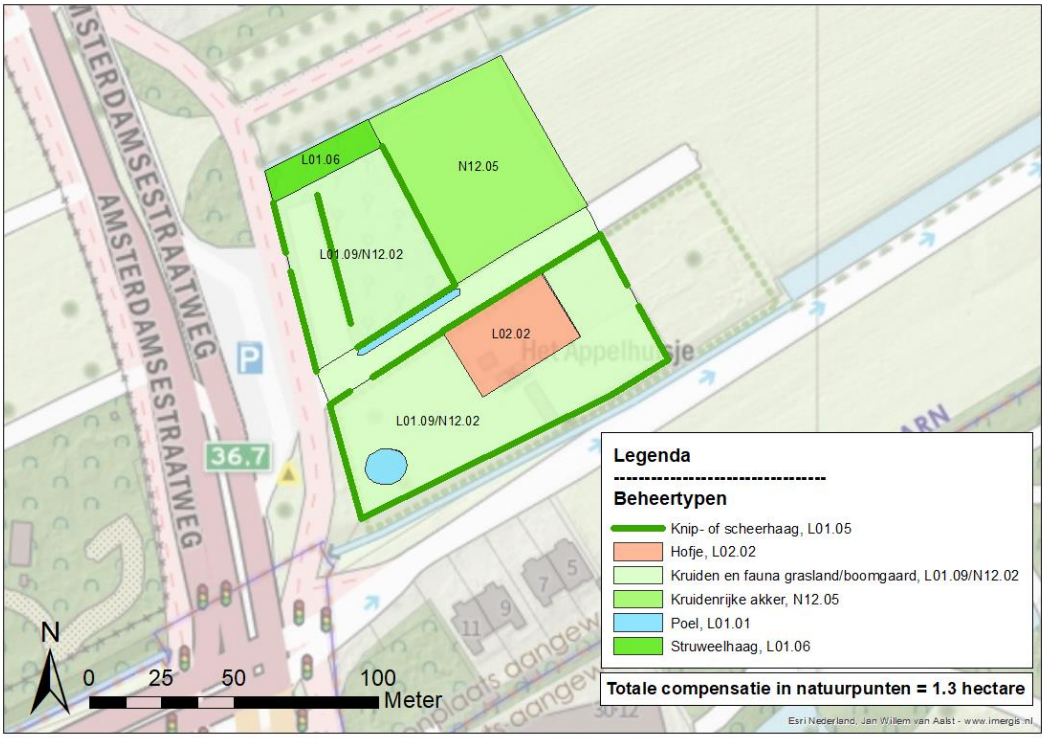

Figuur 32 Kaart inrichting beheertype eigendom (1,3 ha)

4. **De wijze waarop na de inrichting de verdere ontwikkeling, het beheer en de instandhouding van de beoogde beheertypen plaatsvinden.**

Voor de daadwerkelijk inrichting wordt nog een inrichtingsplan opgesteld. In bovenstaande figuren is de inrichtingsgedachte vormgegeven.

5. **Bij de keuze van de beoogde natuur- en landschapsbeheertypen in het inrichtings- en beheerplan wordt het vigerende Natuurbeheerplan van de provincie Utrecht in acht genomen.**

De Provincie Utrecht heeft, behoudens het onderste deel van de Kwekerij met akker, alsmede het gehele achterliggende deel in haar Natuurbeheerplan aangewezen als 'nog te ontwikkelen' natuur. Door bovenstaande inrichting met nog nadere uitwerking wordt hier invulling aangegeven.

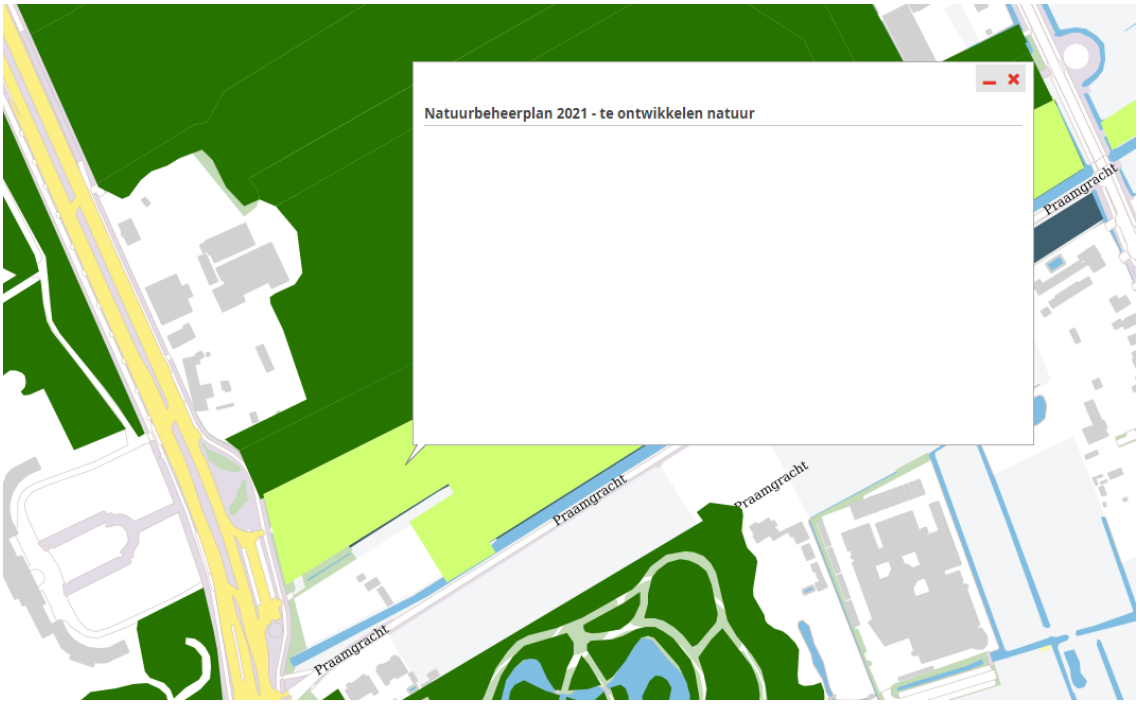

6. **De motivering van een bestemmingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan**

In het bestemmingsplan wordt de bestemming natuur vastgelegd.

2 Compensatie opgave

Te compenseren	**A1*(1,0+Tt1)*(1,0+Tn1) + A2*(1,0+Tt2)*(1,0+Tn2)+ A3*(1,0+Tt3)**									
Toename oppervlakte verhard, bebouwd of ingreep in beheertype										
		Alexanderkwartier (ontsl)	**Alexanderwartier**	**Paleis**	**Parade**	**Bosgebied**	**Scouting**	**Ontsluiting**	**Kwekerij**	**Totaal netto m2**
klasse 1	0,6									
klasse 2	0,3									
klasse 3	0	699	2288	946	1600	160	135	2650		**8478**
Correctie hersteltijd (alle ontwikkelingen)										
Hersteltijd in jaren	**Toeslag per hectare**	**Alexanderkwartier (ontsl)**	**Alexanderwartier**	**Paleis**	**Parade**	**Bosgebied**	**Scouting**	**Ontsluiting**	**Kwekerij**	**Totaal Natuurpunten**
< 10 jaar	0,1			1040,6	1760	176	148,5	1958		
10-25 jaar	0,3									
25-50 jaar	0,5									
50-100 jaar	0,75									
100-200 jaar	1	1398	4576					1830		
> 200 jaar	1,5									
										12887
		Alexanderkwartier (SBB)	**Alexkw**	**Paleis**	**Parade**	**Bosgebied**	**Scouting**	**Ontsluiting**	**Kwekerij (compensatie op eigendom)**	
klasse 1	0,6									
klasse 2	0,3								3900	kruiden en faunarijk akker kwekerij
klasse 3	0								9050	overig deel kwekerij (ondergroei kruidenrijk grasland, gefaseerd maaien, bijenkasten, op grens koningslaan en de fruitboomgaard struweel toevoegen, structuurelementen t.b.v. soorten, natte verbinding) en bestemming natuur
										12950
									Saldo	**62,9**

Eelerwoude

www.eelerwoude.nl